

14 Nová cesta k židovskému hřbitovu

13 Úprava předprostoru městského hřbitova

12 Rozhraní, dům na kraji města

11 Domy pro řemesla (výrobu) a bydlení

10 Rozhraní, dům na spojnici dvou cest

9 Dostavba bytového sídliště
Pražská

8 Rozcestí dvou sídlišť

7 Křižovatka na Kokořině

6 Předprostor Husova sboru

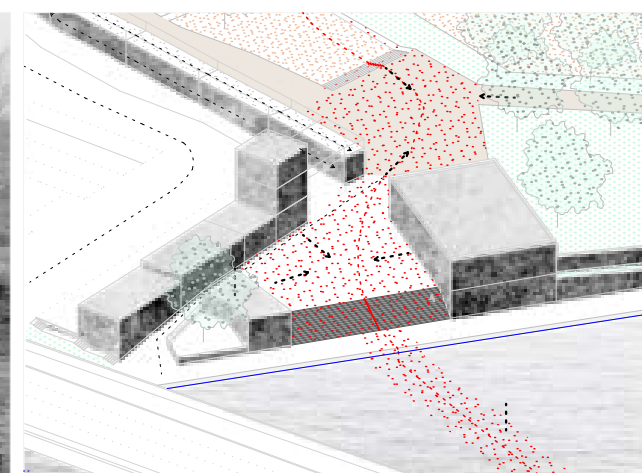
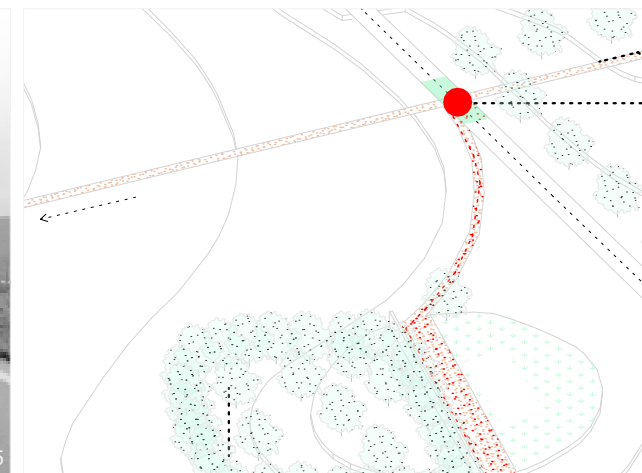
5 Rozhraní, průjezdná brána

4 Smetanovo náměstí sever

3 Smetanovo náměstí jih

2 Památník středověkého osídlení

1 Rozhraní, domy u brodu

M1, M2

KONTINUITA

návh

Bližší rozpracovaný úsek cesty začíná u řeky, v místě brodu. Odtud se šetří vine historickým centrem a proplétá se jeho hradbami. Dále vytváří zintenzivněním domů uzlové body v jinak plošném a necentralizovaném prostředí sídliště. Cesta končí v krajinném vyvýšeném místě nad městem. Jde o pomyslnou křižovatku s příčnou přírodní trasou, která propojuje měkké přírodní plochy, které objímají zastavěné území města.

Město se tedy rozkládá mezi potočními údolíčky, zarostlými džunglemi, podél cesty.

15 Křižovatka Haberské stezky s pěšinami do údolí divočiny

14 Nová cesta k židovskému hřbitovu

13 Úprava předprostoru městského hřbitova

12 Rozhraní, dům na kraji města

11 Domy pro řemesla (výrobu) a bydlení

10 Rozhraní, dům na spojnici dvou cest

9 Dostavba bytového sídliště Pražská

8 Rozcestí dvou sídlišť

7 Křižovatka na Kokořině

6 Předprostor Husova sboru

5 Rozhraní, průjezdná brána

4 Smetanovo náměstí sever, městské domy

3 Smetanovo náměstí jih, dotvarování prostoru

2 Památník středověkého osídlení

1 Rozhraní, domy u brodu

PĚŠINA
v krajině za městem

ROZHRANÍ
extravilán/intravilán

podél
frekventované
SILNICE

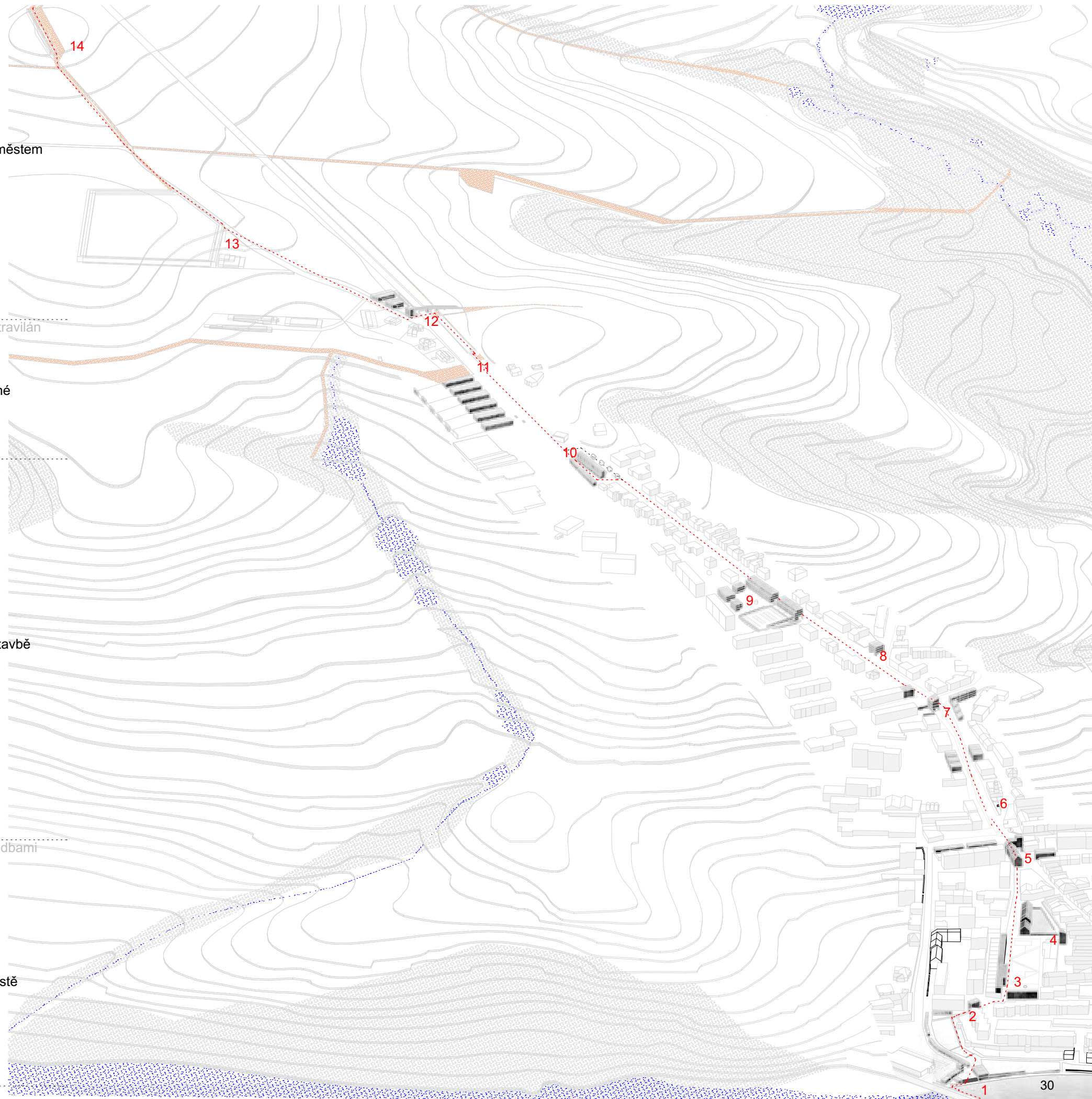
ROZHRANÍ
spojnice cest

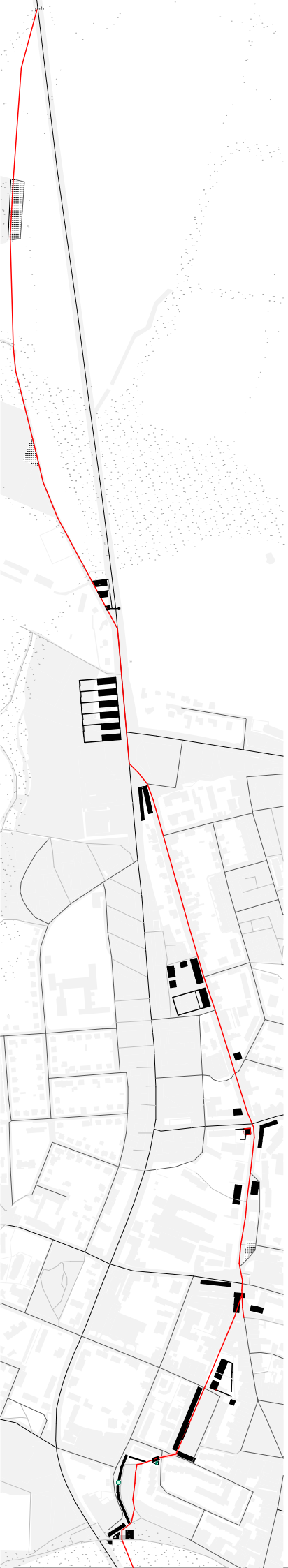
ULICE
v bytové zástavbě

ROZHRANÍ
město za hradbami

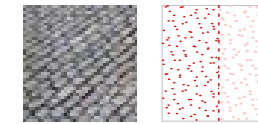
ZÓNA
ve starém městě

ROZHRANÍ
řeka Sáza

PRINCIP, klíč ke čtení výkresů
Haberská stezka

CESTA

sjednocení po celé délce jedním druhem dlažby

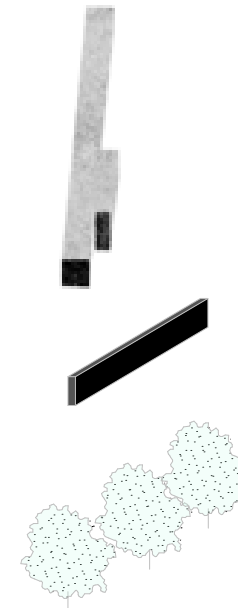
V místa vedení červené linie jsou vydlážděna kamenem.
Charakter cesty se postupně mění a tím i způsob a rychlost pohybu.

V prostředku cesty někde chodí chodci (červená šrafa),
někde jezdí auta (růžová šrafa)
Cesta následuje tvar terénu, vede stále do kopce...

KONTINUITA STRUKTURY

ve snaze uceleného celku a kompozice

tam, kde má pokračovat pocit nekonečnosti cesty,
navrhují domy, zídky, aleje stromů podél linie

DOMINANTY KŘÍŽOVATEK

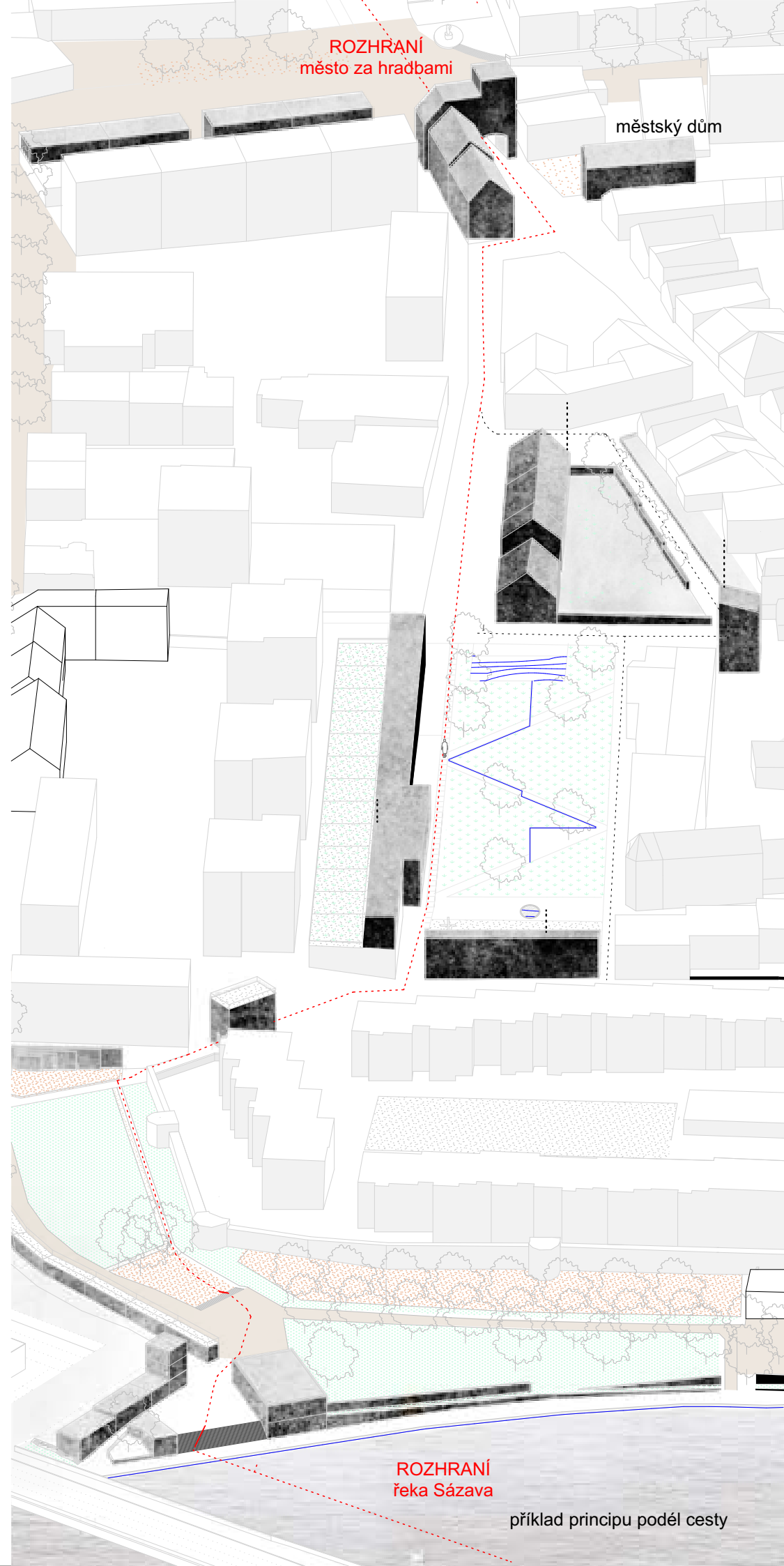
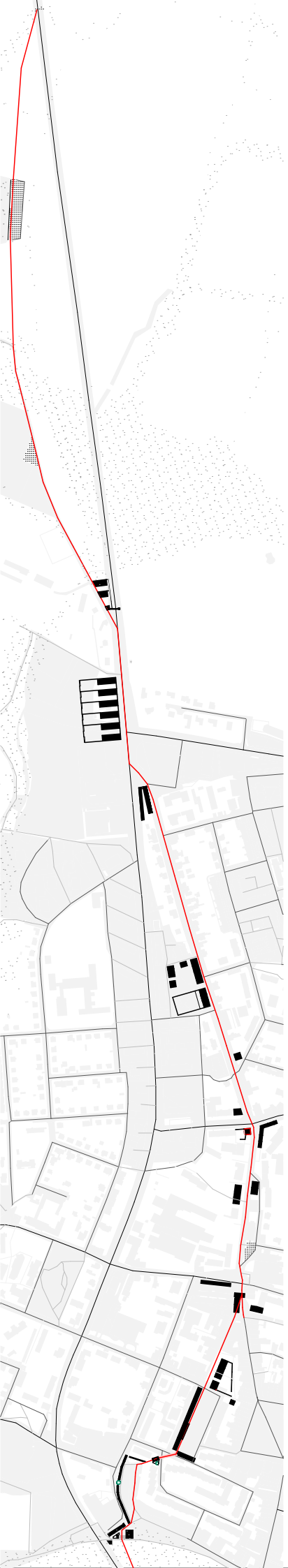
Tam, kde dochází k volbě kudy dál, tam dochází k zastavení na cestě. Vznikají dostředivá místa s vyšší koncentrací obyvatel. Tam umístěné jsou vertikální sochy a domy, které mají být orientačním bodem, mají mít vlastní osobitost, zdůrazňují důležitost místa.

K těmto místům přispívám ještě grafickou hrou. Protože pro cestu je charakteristické plynutí do kopce, každá dominant se kříží s vrstevnicí. Umístěním značky s číslem do dlažby informuji obyvatele o zajímavé skutečnosti. Některá místa svojí sochu už mají, pro správnou orientaci, jsem tato místa označila černým číslem značky vrstevnice

415 značka u současných dominant

420 značka u nových dominant

MATERIALITA,
klíč ke čtení následujících výkresů

-

pevná cesta,
kamenné kostky, betonový,
živicový povrch

(soukromé pozemky)
-

propustný materiál cest i ploch
mlat
-

trávník
-

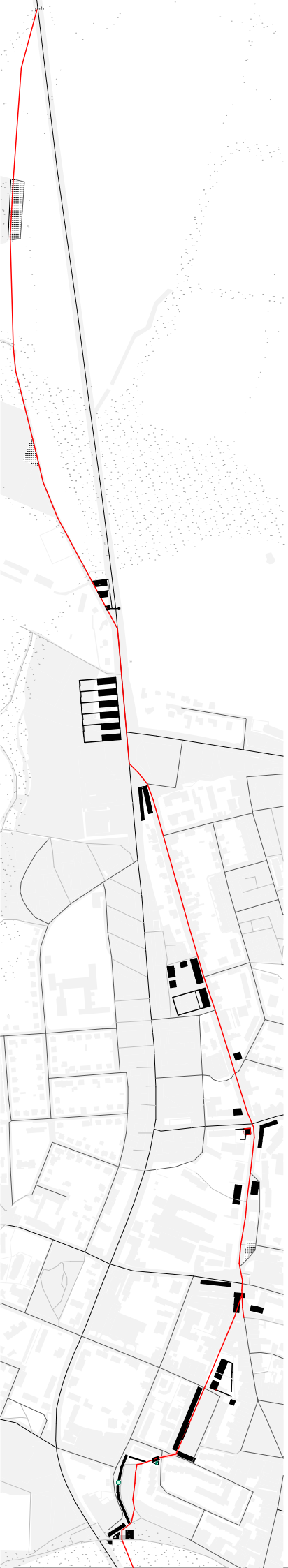
nové domy
městským domem
mám na mysli dům, který umí naplnit potřeby
obchodní, kancelářské i bytové,
příp. občanské vybavenosti
-

řeka Sázava
-

pochozí střechy
hradební korzo
-

pole
zeleně zbarvený asfalt silnice
-

voda

U BRODU - Kalinovo nábřeží Německý Brod

Osada okolo brodu se velmi rychle od řeky odvrátila. Postavením kamenných hradeb ji vnímala jako dvojitou bariéru ochraňující osídlení. Hradební zeď i značný odstup si místo zachovalo do dnešních dnů. Jen nevýznamný počet domů komunikuje s výhledy na vodní hladinu. V historii na brod navazoval jateční dům.

Dnes je nábřeží korydorem asfaltových cyklostezek propojujících dvě hlavní městská sportoviště na východním a západním okraji města. Prostředí hran chybí urbanizovaný charakter.

Brod je středem křížení řeky Sázavy a Haberské stezky. Je nejdůležitějším historickým místem města. Navrhují symbolicky vydláždít dno řeky kamenými bloky. Mezi kameny můžou být rozmístěna dekorativní vodotěsná svítidla (světlušky). Dlažďění v řece bude vidět nejenom z břehů, ale také z mostu. Taková úprava dna řeky by mohla podnítit rekonstrukci tradice brodění. Místo může být spojené s každoroční letní oslavou "zkoušky brodu". (hloubka řeky v místě brodu je cca 1m)

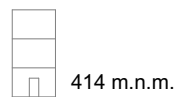
Na jedinečné místo na břehu u brodu navrhuji komponovanou skupinu domů, tvořící uvnitř sebe nový prostor - s vyhlídkou na řeku s kamenným brodem. Tato dvě místa propojují schodištěm. Dům s kavárnou a společenským sálem, ateliéry a služby mají být náplní těchto domů.

Podélná stavba - jednopodlažní, s pochozí střechou - je hmotou, ohraničující prostor parku za hradbami. Nemá hradbám konkurovat, ale omezit prostor natolik, aby hradby vynikly. Stavba je výstavní pasáží současného umění, městských a školních projektů.

Severní hranou parku je zeď před panelovým domem. Hradební korzo a středověká zástavba ustoupily výstavbě panelového sídliště. Tato zeď má připomínat historii a rytina veduty město v jeho počátcích.

Odkaz hradební věže - průchozí dům s galerií a vyhlídkou - je 2. dominantou na stezce. Jihozápadní stranou je orientovaný do parku, severovýchodní stranou se dívá směrem ke Smetanovu náměstí, dalšímu důležitému místu na cestě.

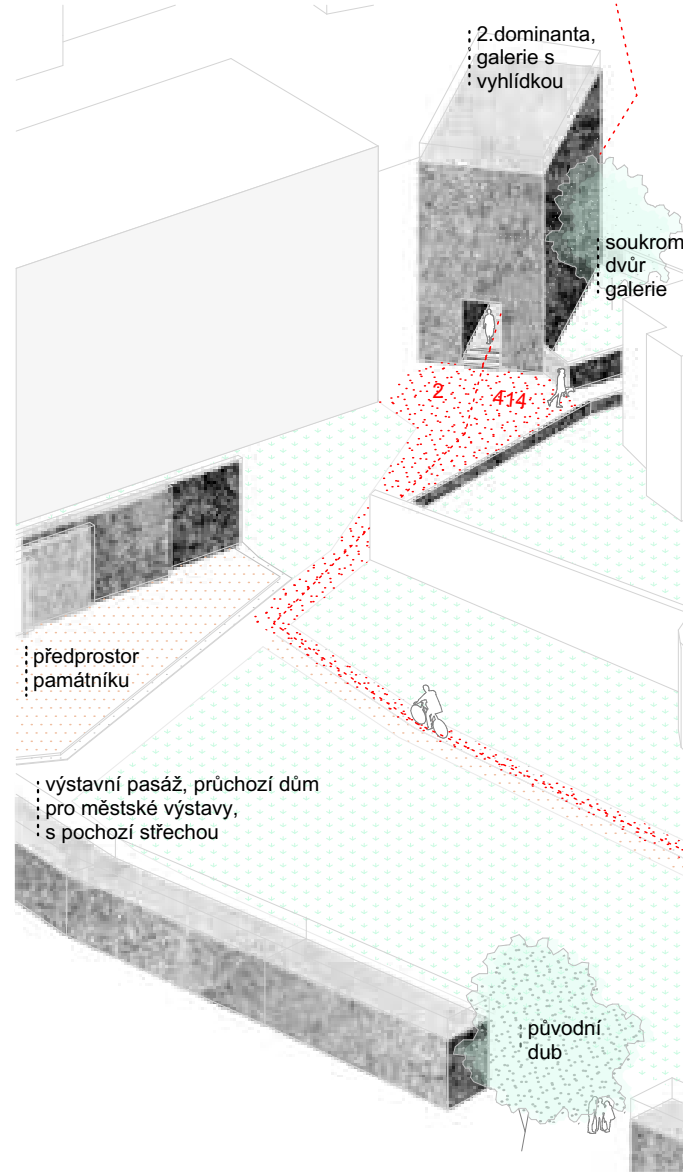
2. Památník středověké historie

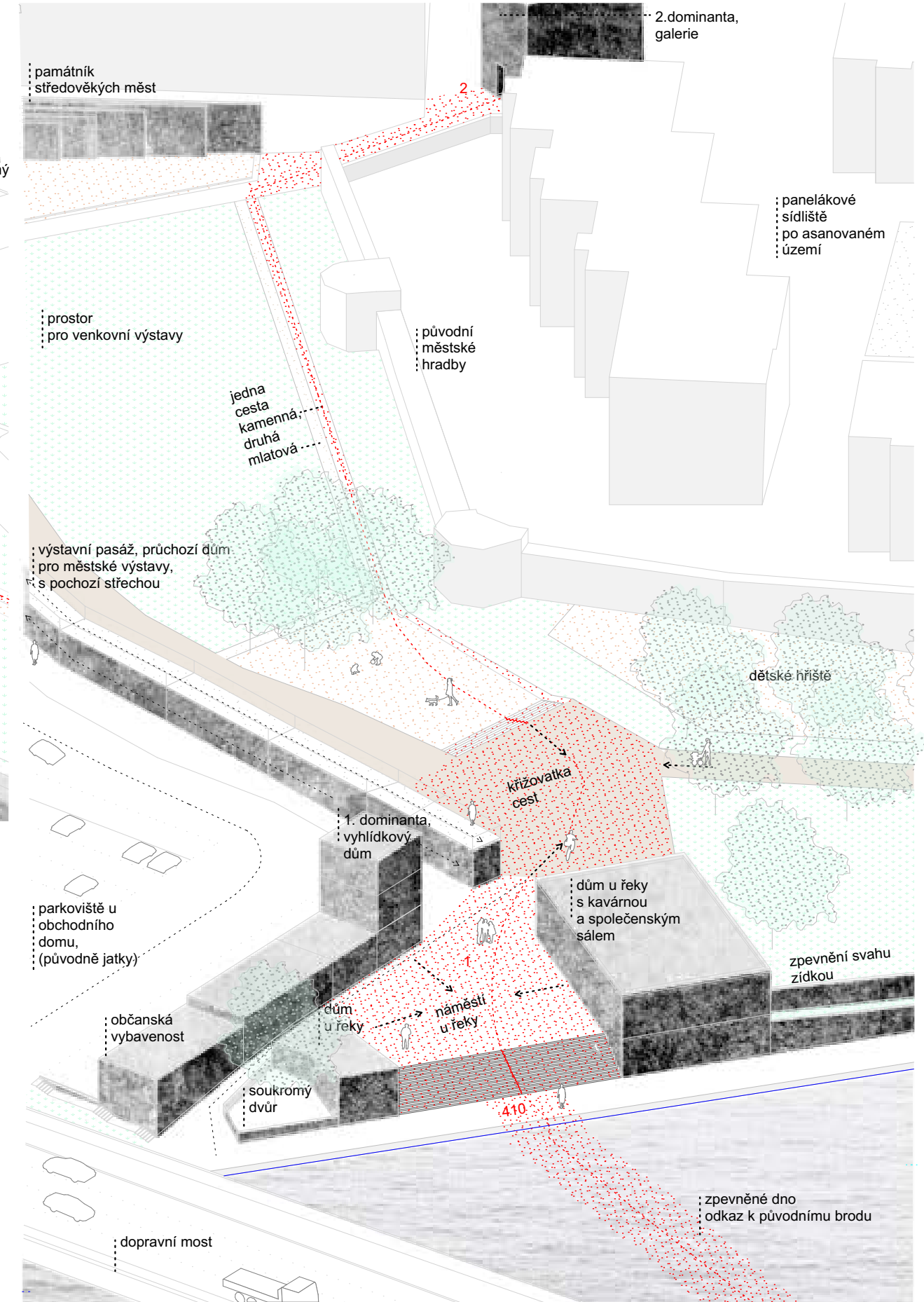
1. U brodu

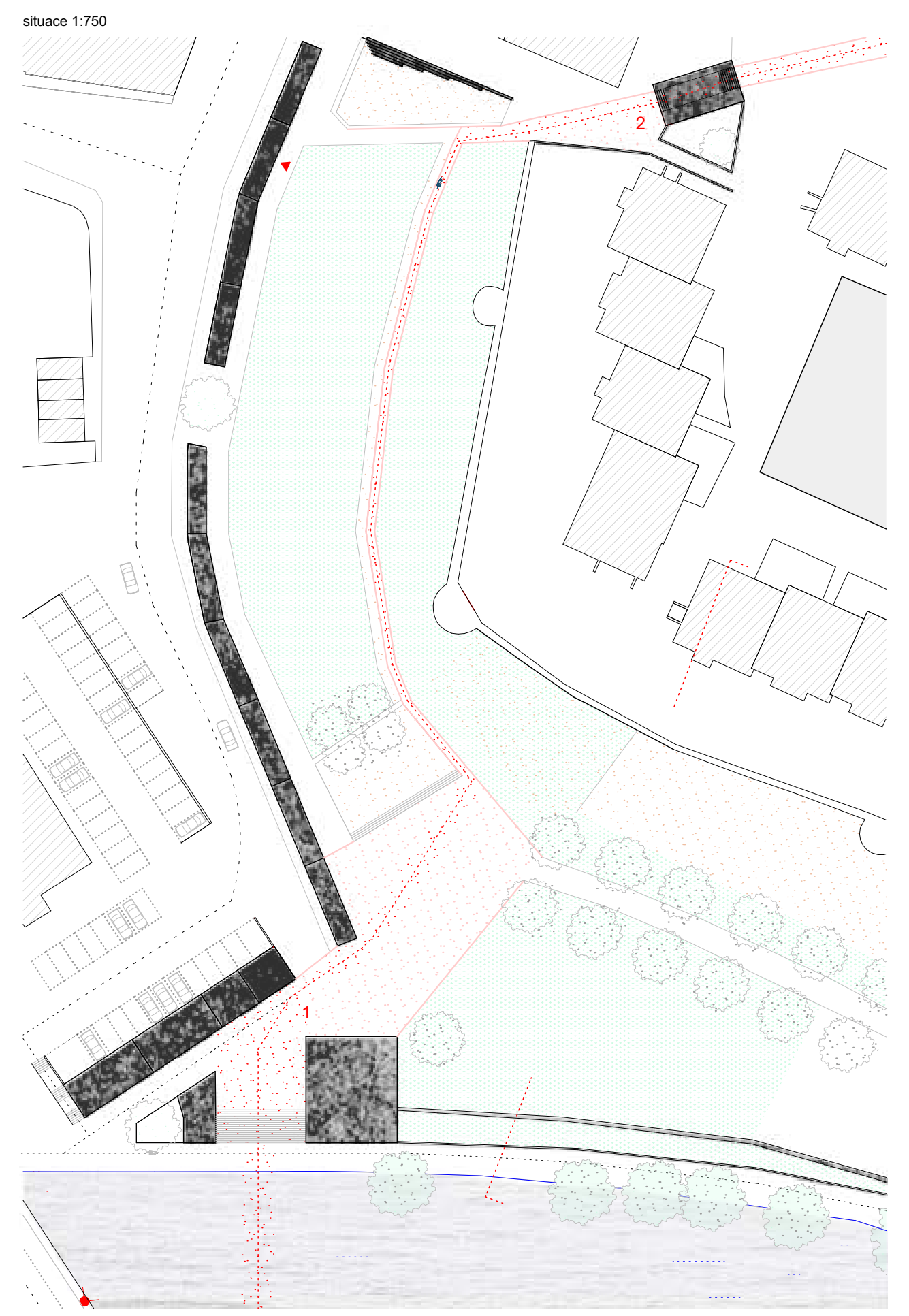
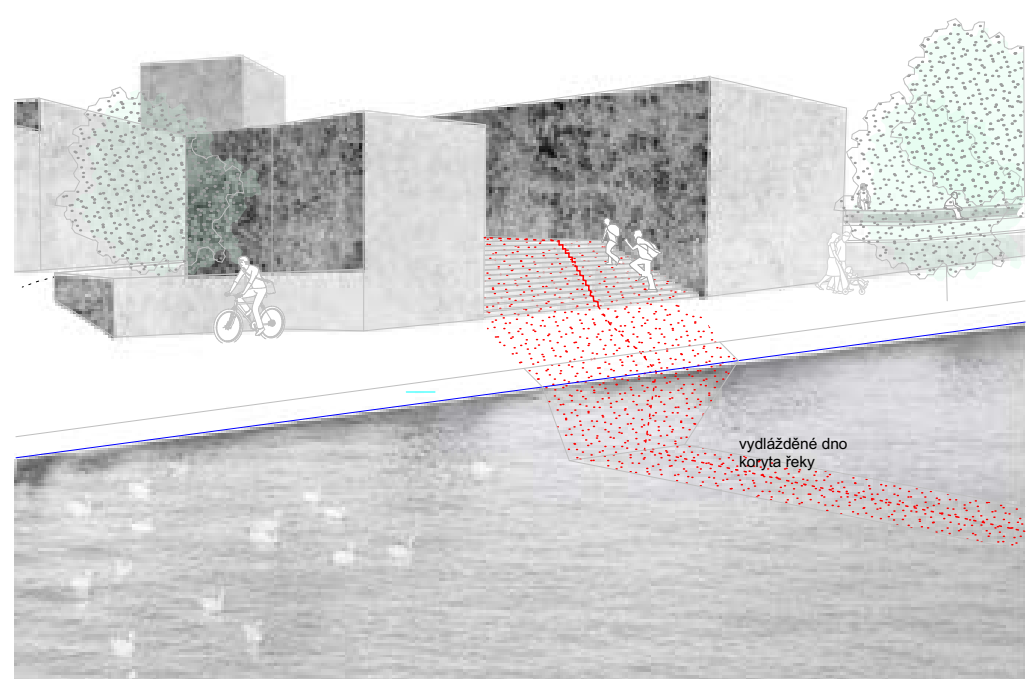
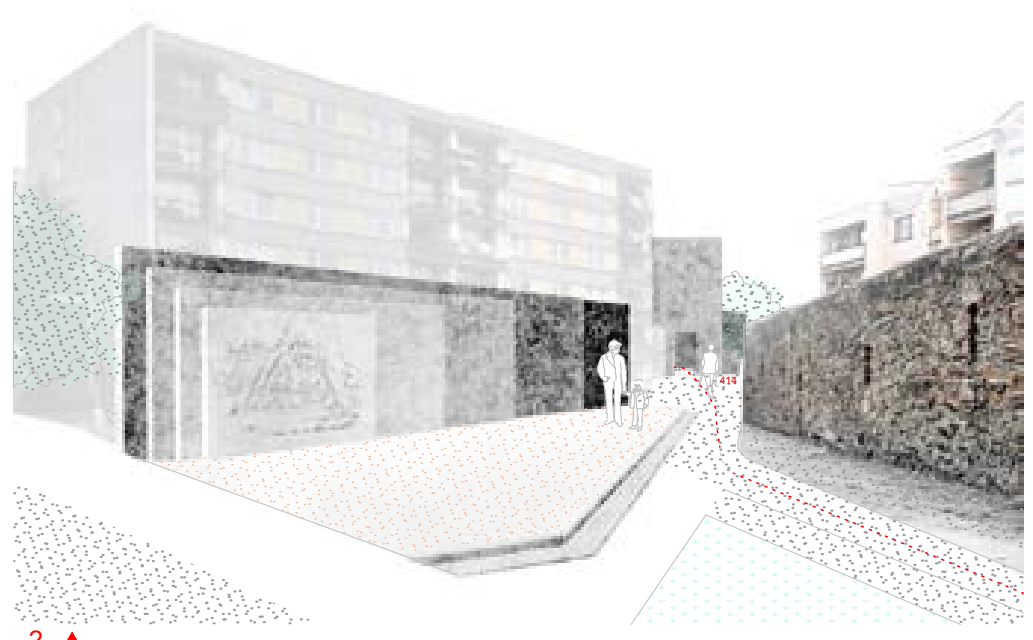
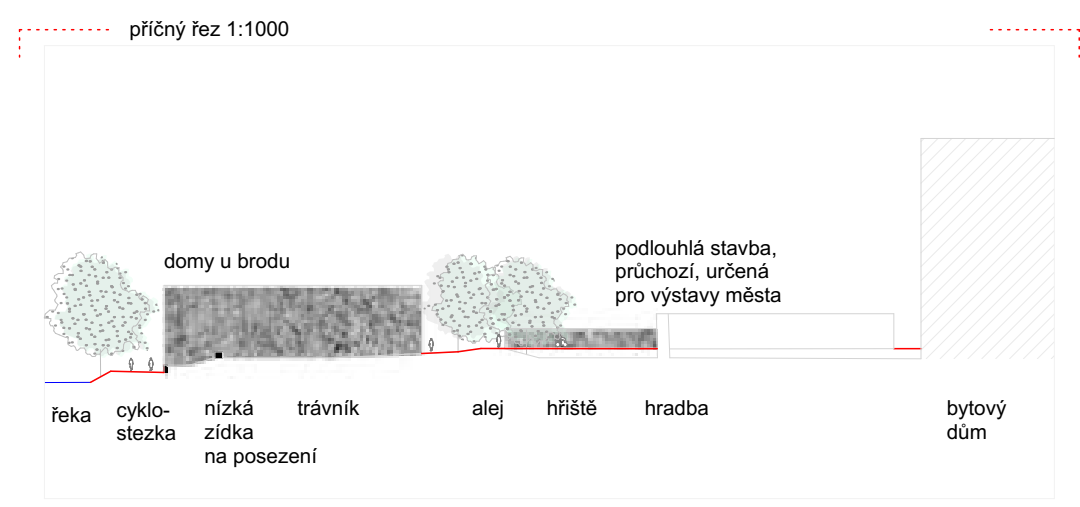
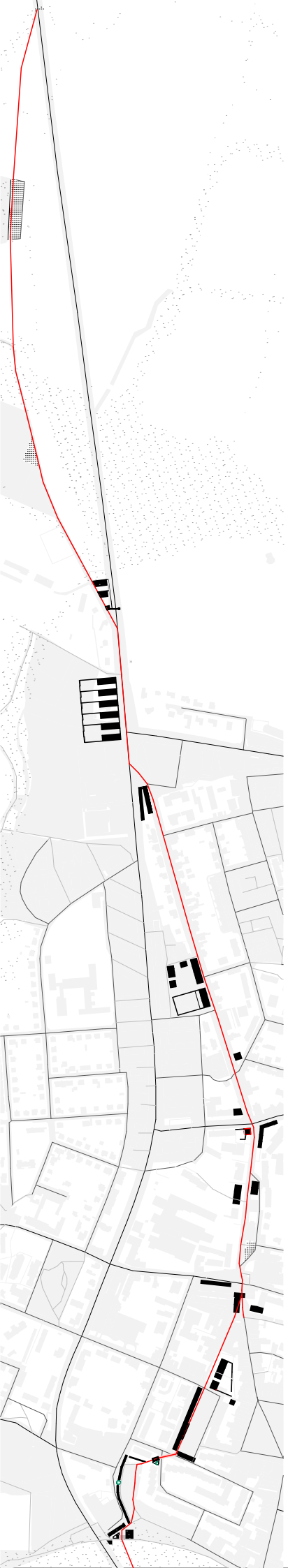

(Zástavbě podél Sázavy se říkalo na louži, protože řeka se zde často vylévala.)

pohled pod jiným úhlem, na 2. dominantu

2
1

1 ●

○ SMETANOVO NÁMĚSTÍ,
veřejný prostor socialistické republiky

Přes všechny možnosti, které nám dnes urbanismus nabízí, zjišťujeme, že je nám nejlépe v prostředí pevných jader obcí. Nabízí nám pocit bezpečí, má příjemné měřítko, domy jsou postavené z kvalitních materiálů a kamenné plochy jsou vyvažovány vzrostlými stromy.

Havlíčkovu Brodu se nevyhnula asanace. Středověkou zástavbu nahradilo panelové sídliště s parkovým náměstím. Od hlavního náměstí je odděleno jediným blokem domů. Tím vznikly dvě velkorosé plochy paralelně s vlastní atmosférou:

Havlíčkovo Náměstí
Čistý, uhlazený prostor pod ochranou památkové péče (městská památková zóna). Drobné domky s barokní fasádou. Kašna, morový sloup a kostel jsou vertikální dominanty ohraničeného prostoru historického jádra obce.

Smetanovo náměstí
Do 70. let bylo místo hustě zastavěné domky s úzkými uličkami, malými dvorky pro chov dobytka, ale i městským divadlem a sýpkou. V širší ulici podél domů probíhal dobytčí trh. V průběhu 50 let prostor schudnul o jeho přirozené využití. Naopak nabyl na vizuálním smogu. Dnes je místo nesourodé, s rozlehlou plochou parkoviště, zelinářských trhů a parkového náměstí v jižní polovině plochy.

Parkové náměstí bylo v roce 2018 zrekonstruováno ateliérem Ing. arch Aleše Buriana. Plocha se stala po revitalizaci funkčním a hojně navštěvovaným místem. (Součástí úpravy je stavba sochy na místě původní kapličky - sochu vnímám jako dominantu jižního prostoru náměstí)
Nový "land art" ovšem nevyřešil základní prostorovou definici místa.

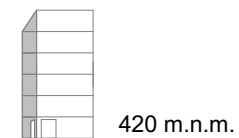
Kompozice prostoru - návrh
Prostor uzavírám novým bytovým domem a navyšuji obchodní parter o nová dvě podlaží se startovacími bydlením. (byty velikosti 1+kk, 2+kk)

V severní části náměstí navrhuji nové městské domy. Nabízejí využití 1. dvou podlaží pro obchod a služby, 3. podlaží a podkrovní pro bydlení.

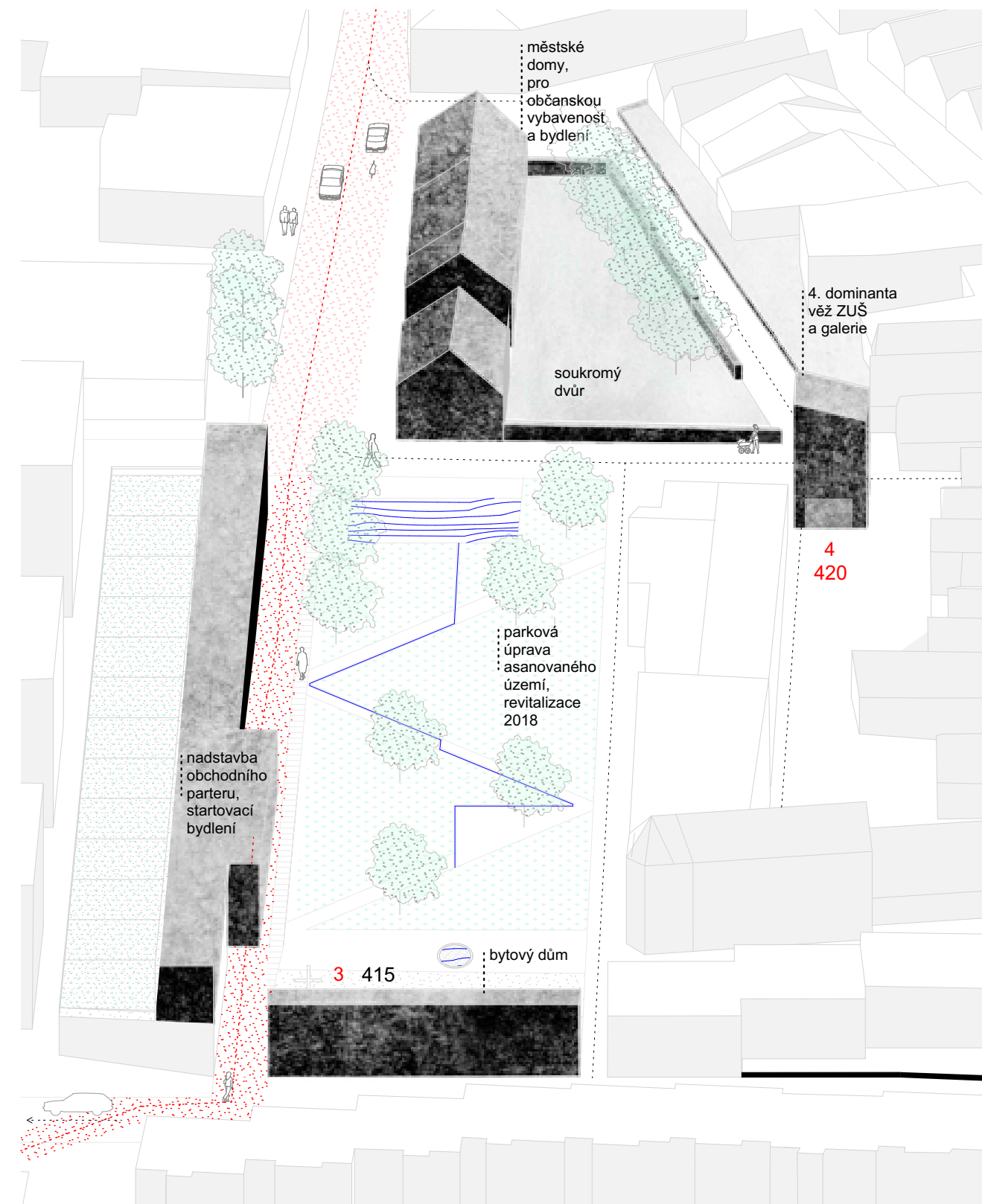
4. dominanta na cestě - věž, která umožňuje prostorovou expanzi ZUŠ a Galerie HB. Nabízí flexibilní prostory, které mohou sloužit oběma. Dům je orientován na západ, dívající se na zušku a na severo-východní roh - zase pro kontakt s galerií

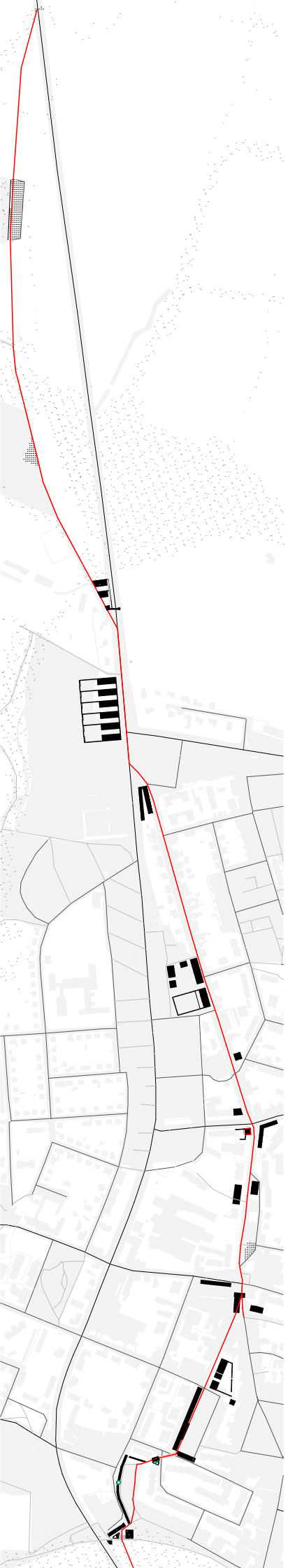
4.
městský blok se zahradou

dům pro potřebnou expanzi galerie a ZUŠ

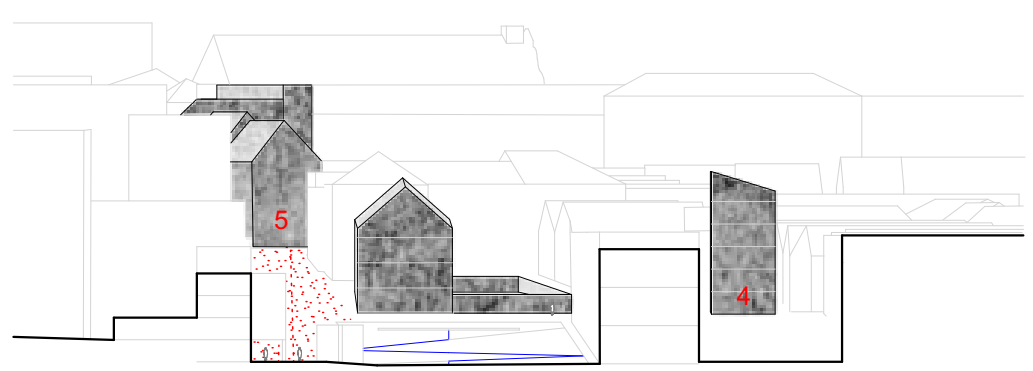

3.
Dotvarování prostoru Smetanova náměstí
původní dominanta odkazující na existenci kaple

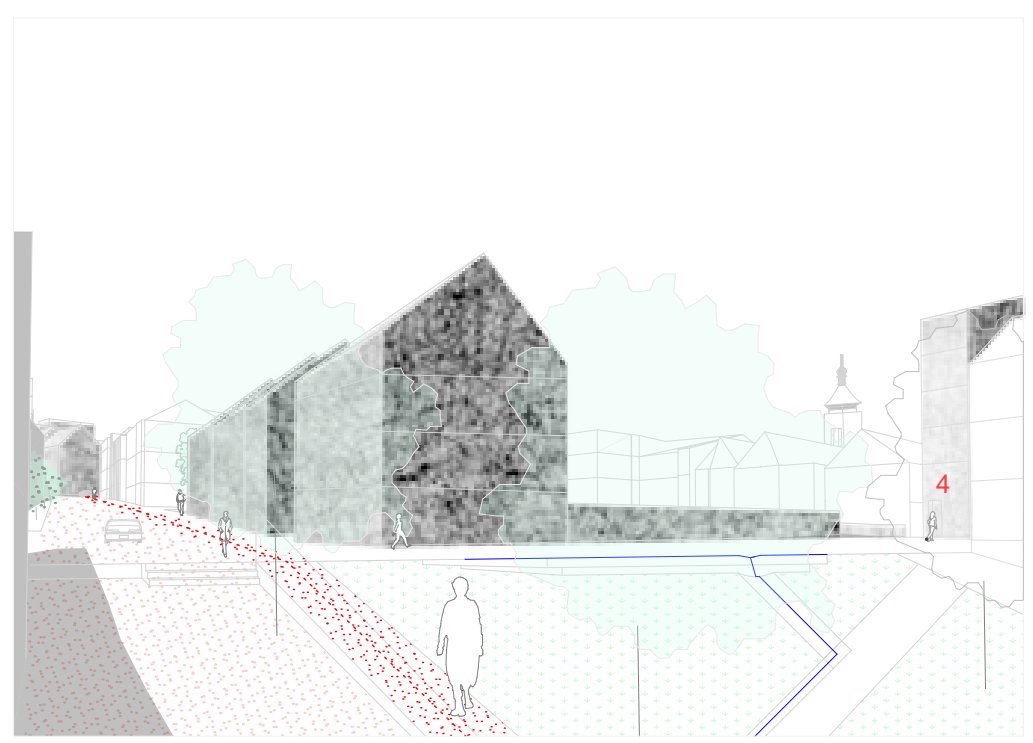

příčný řez 1:1000

panelákové sídliště nadstavba obchodního parteru pěší zóna městský dům s dvorem kancelářské domy 4. dominanta ZUŠ a GHB barokní domy na H. náměstí

4 ●

4
3

situace 1:1000

OBNOVA MĚSTSKÉ BRÁNY
na rozhraní starého a nového města

V HISTORII zastavěné místo hradebním korzem a městskou bránou. DNES je místo rozšiřující silnicí, dopravní křižovatkou, místem významných staveb okresního soudu, klášterní budovy, Husova sboru.

Smyslem obnovit na cestě průjezdný dům je oddělit dva odlišné významné prostory města, omezit rozlehlost místa a nabídnout útulnější variantu. Průjezdný dům je orientován na sever a na jih. Z každé strany působí trochu jinak. Jednou je čelem do kopce, jednou z kopce. Ale v obou případech má ohraničovat prostor. Má umožňovat vyhlídku na město, nabídnout zázemí pro město a gymnázium.

Kromě průjezdného domu doplňují linii Horní ulice městským domem a příjemný plácek sloužící jako předprostor bočního vstupu do gymnázia zjednoduší mlatovým povrchem.

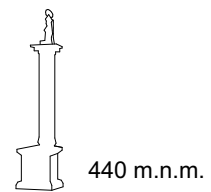
NA ZÁPADNÍ STRANĚ navrhují nadstavbu nad parkovacím domem. Nadstavba vytvoří příjemnější profil ulice a nové zázemí úřadům. Do nadstavby by se měl přemístit Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, umístěný v současné době v klášterní budově.

SKUPINA PŘEDPROSTORŮ

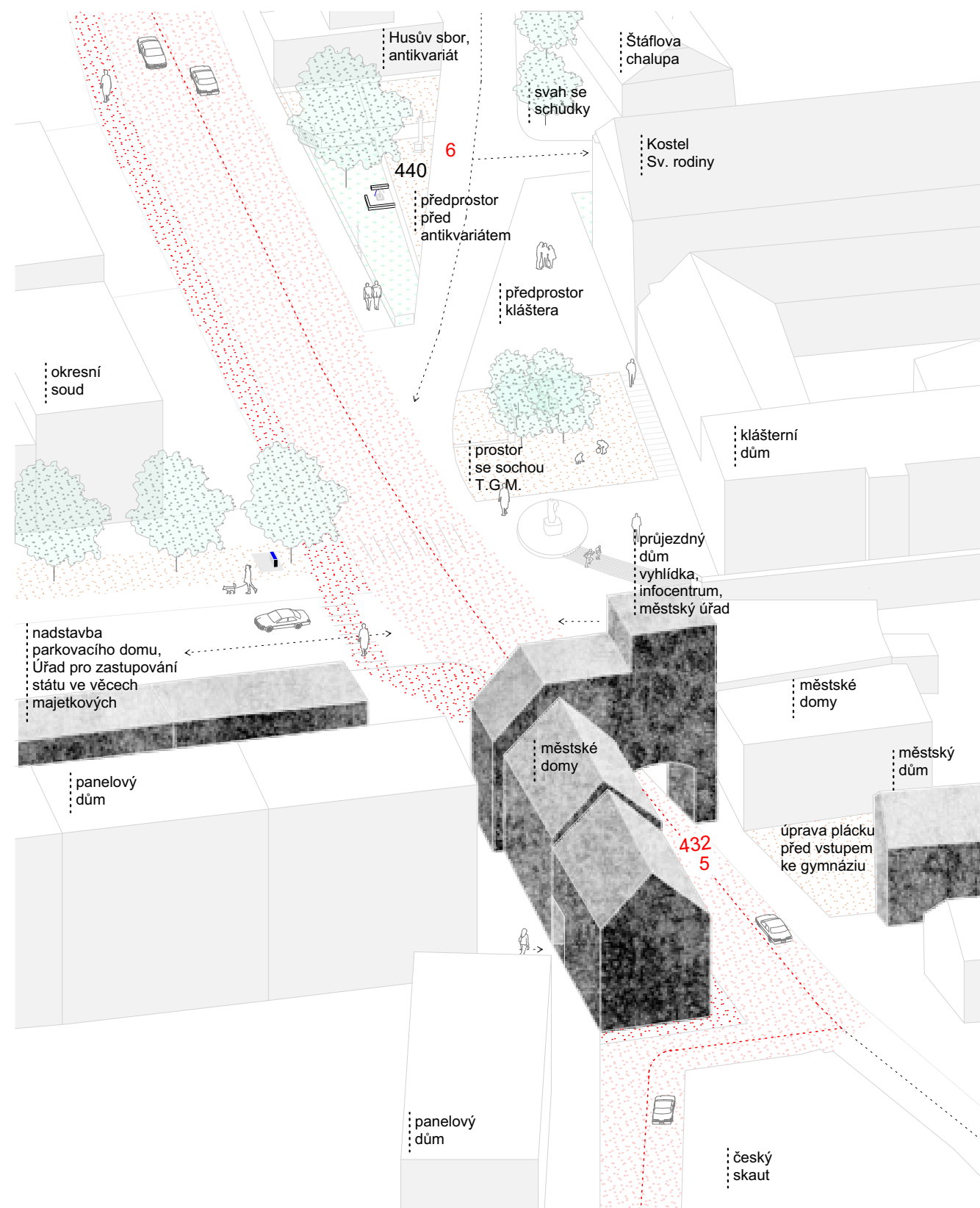
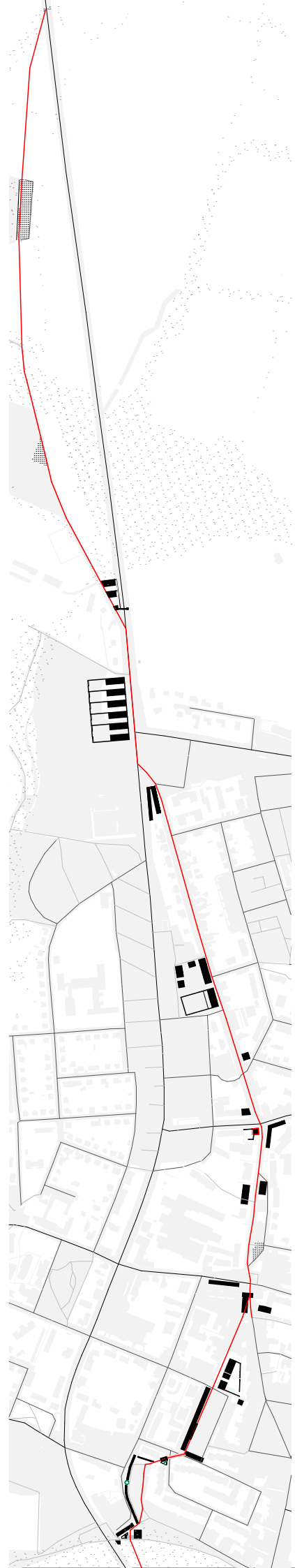
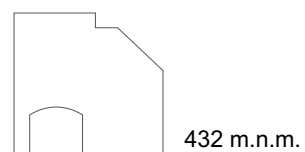
Místa před klášterní budovou, kostele, antikvariátem, okresním soudem, jsou místa dlouho neopéčovaná, ale mají zůstat volná. Zrušením keřových plotů a zjednodušením plochy mlatovým povrchem by místo mohlo příjemně osvěžit.

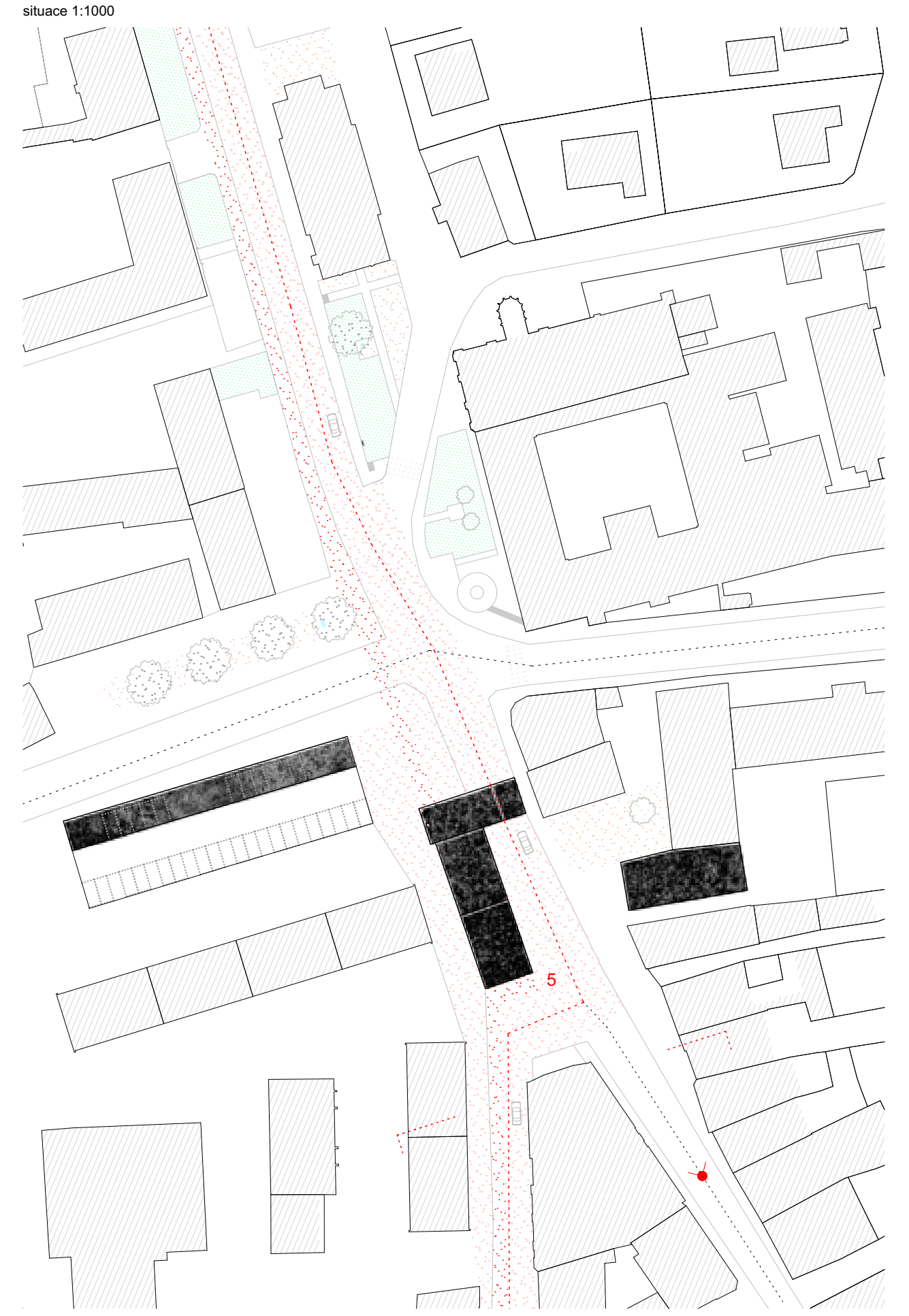
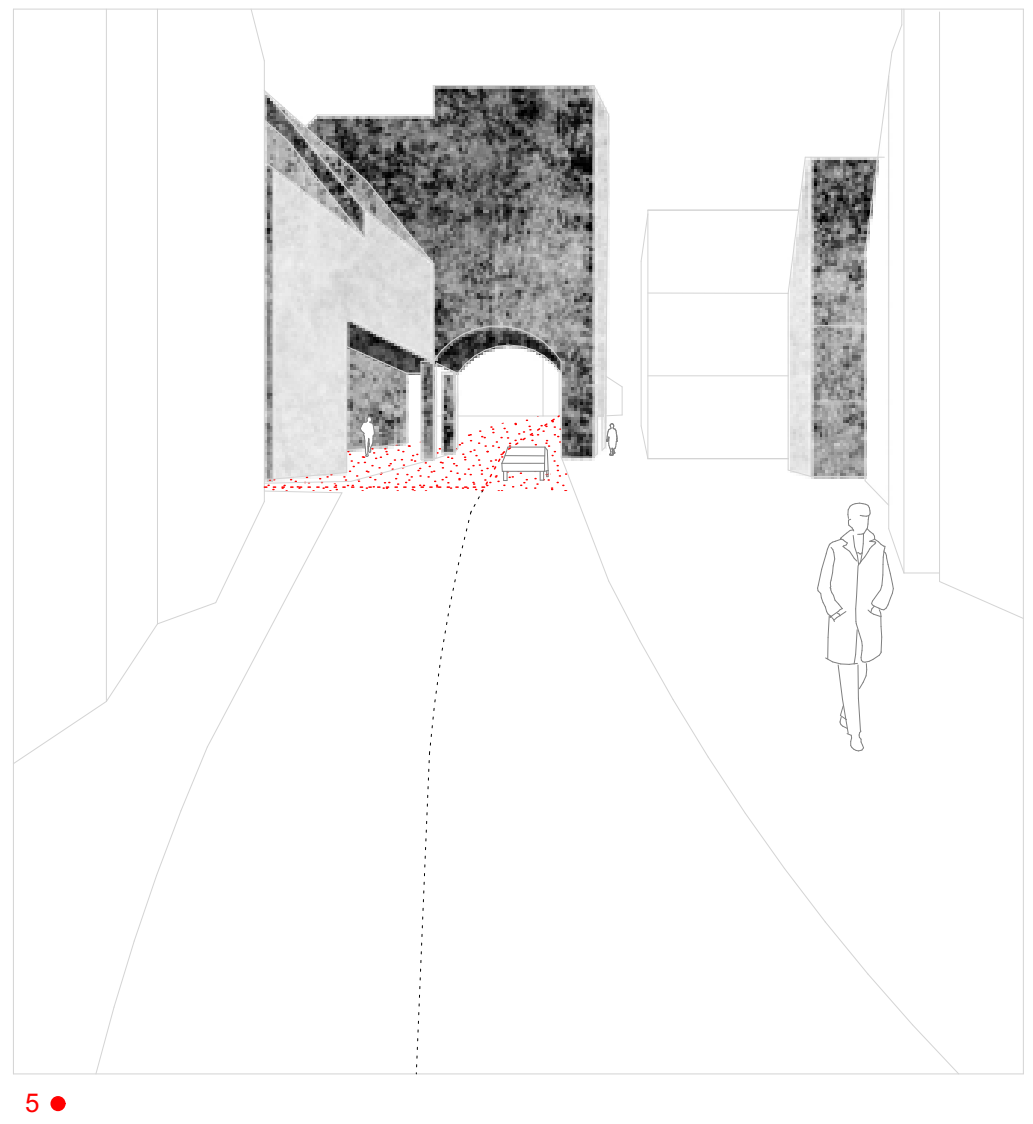
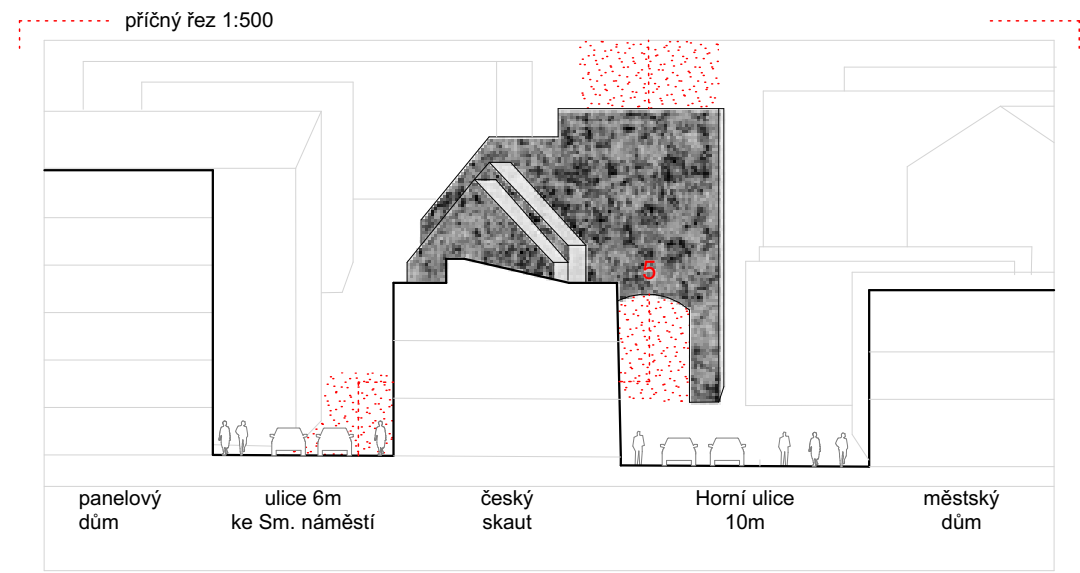
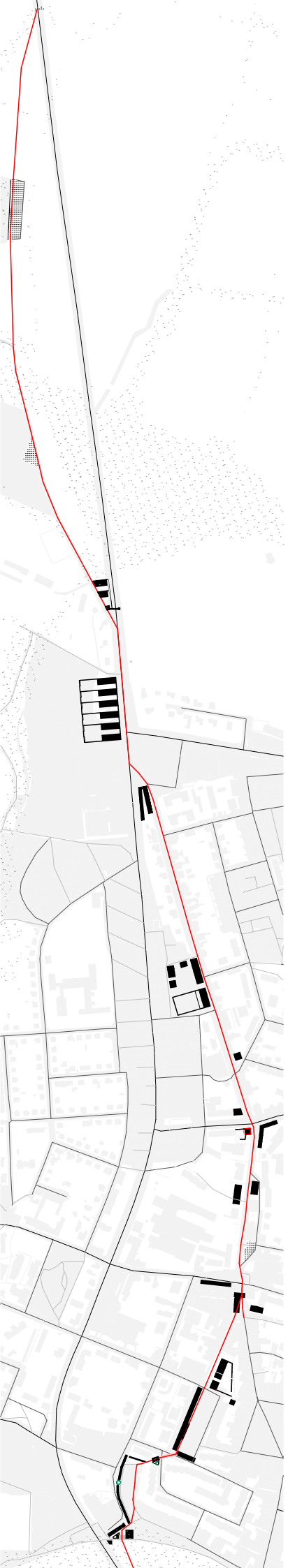
4. Předprostor Husova sboru

- úprava povrchů předprostoru

5. Průjezdný dům

○ ZPEVNĚNÍ KŘÍŽOVATKY
Kokořín
křížení cest
z ulice Dobrovského ulice Pražská

HISTORICKÁ cesta z města, postupně se na ní nabalovaly roubené chalupy, místo nebylo křižovatkou DNES je místo kruhovým objezdem, překonávaným místem bez touhy zastavit se zde a chvíli tu pobýt. I přes to, že je tu park, městský úřad, areál výzkumného ústavu bramborářského a blok s obchody a službami.

Zmenšují rozlehlost prostoru a domy tvoří dostředivé místo. Z kruhového objezdu navrhuji obnovit křížení. Park schovávám do vnitrobloku mezi areál Výzkumného ústavu a nový bytový dům. Bytový dům na opačné straně dostavuji blíže k cestě a k nedostavěnému bloku se službami stavím 7. dominantu na stezce.

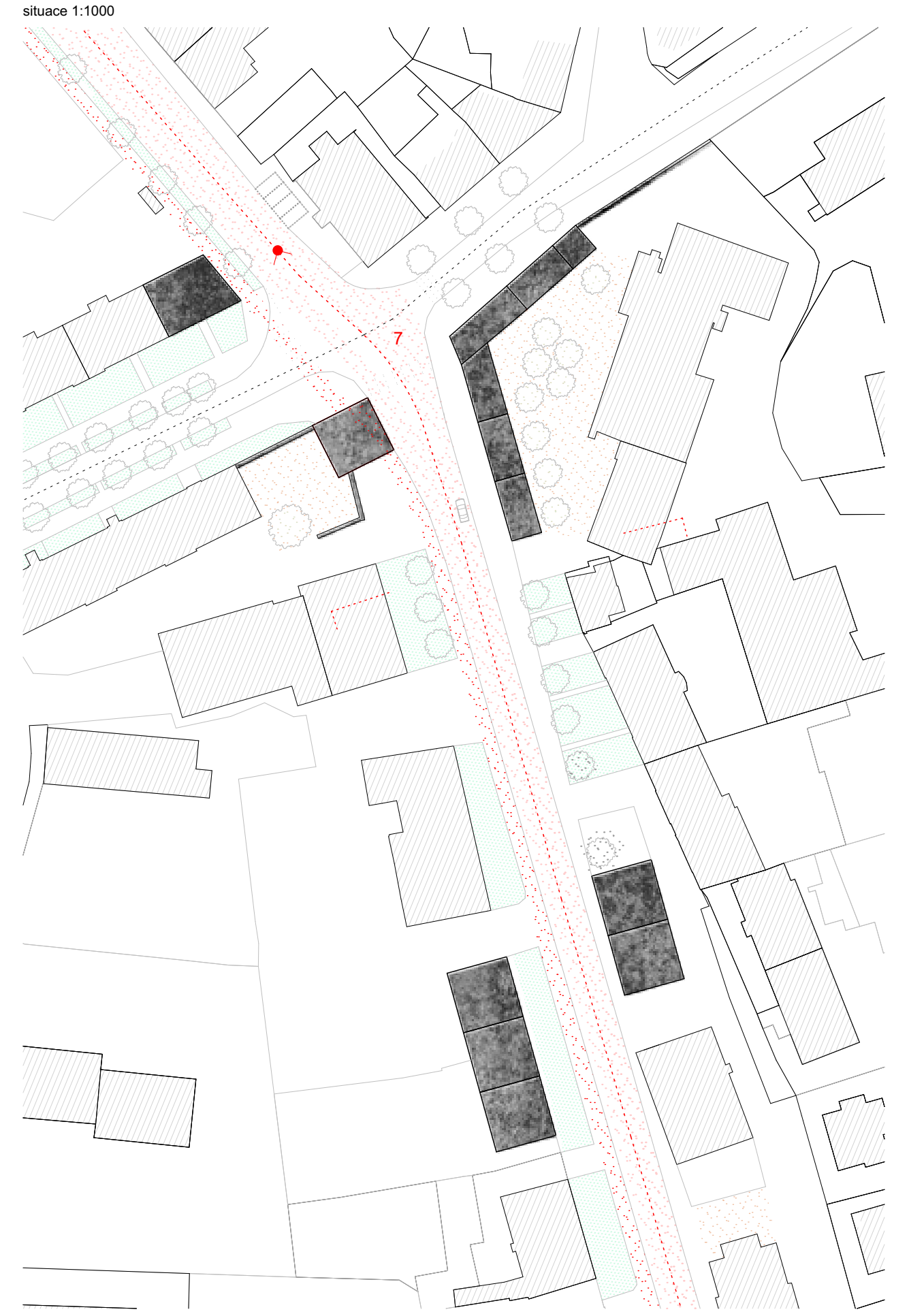
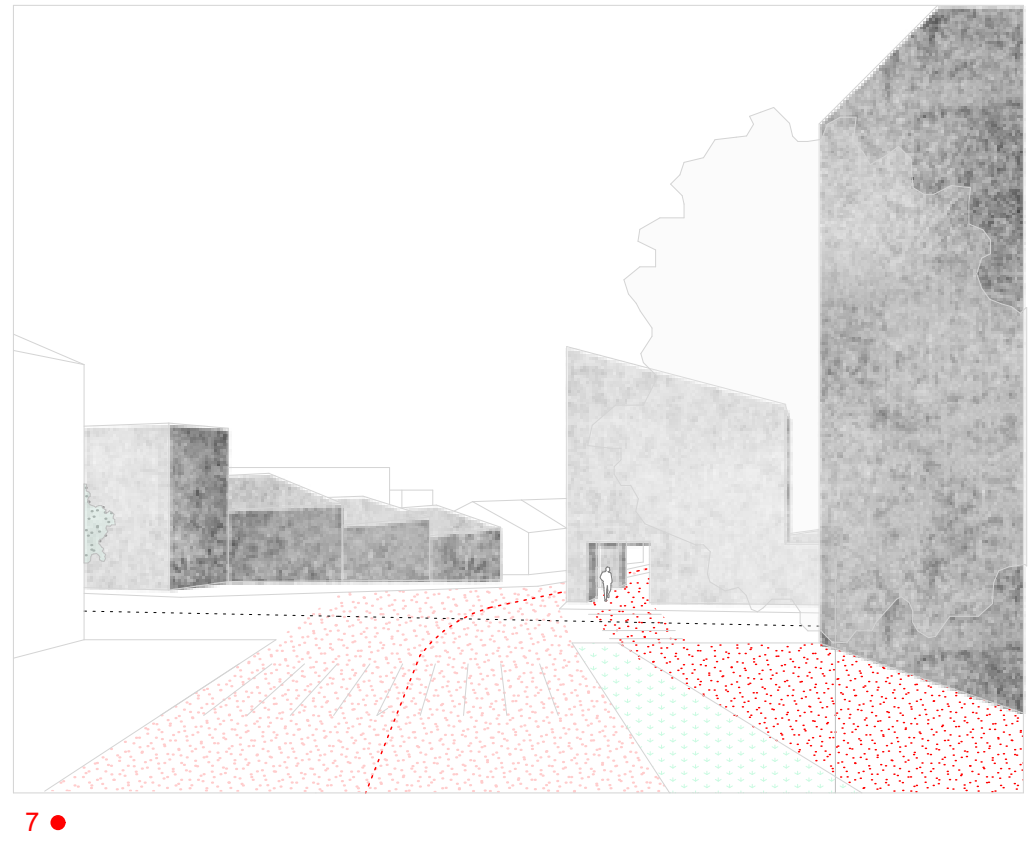
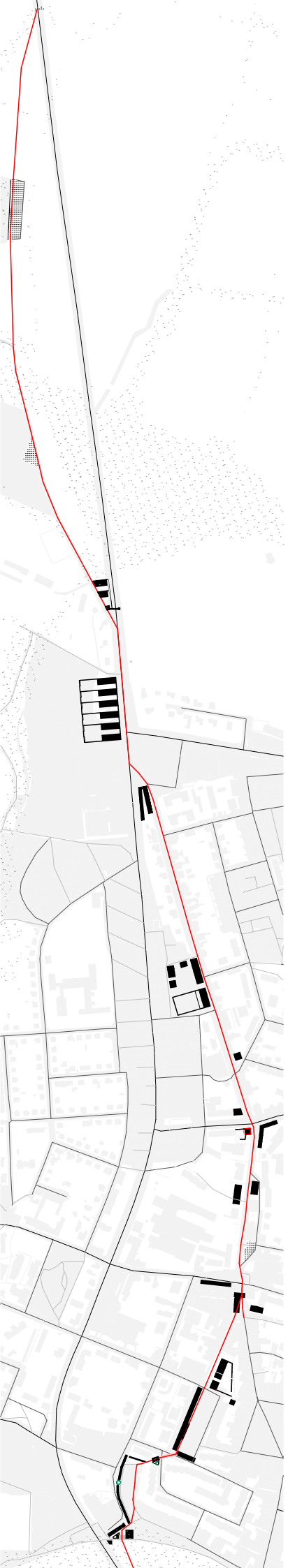
7. Dominanta je orientovaná do tří stran ke křižovatce. Je s podloubím a veřejnou zahradou. V domě na vyhlídce navrhuji kavárnu a pod ní přednáškové místnosti.

7.
Zpevnění Kokořínské křižovatky

454 m.n.m.

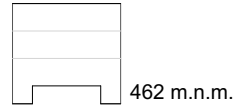

DŮM NA ROZCESTÍ
 ulice Pražská,
 rozcestí mezi dvěma sídlišti - Pražská a Výšina

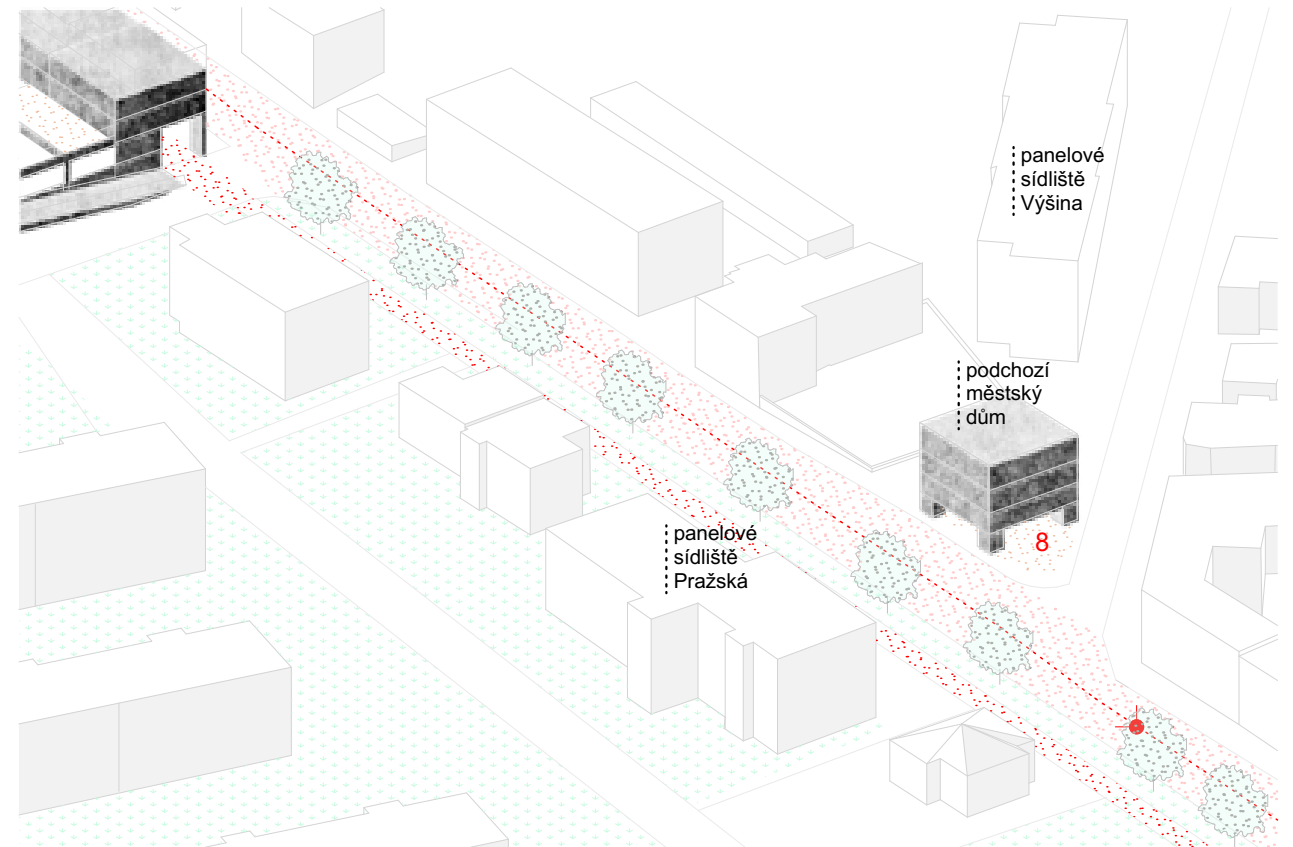
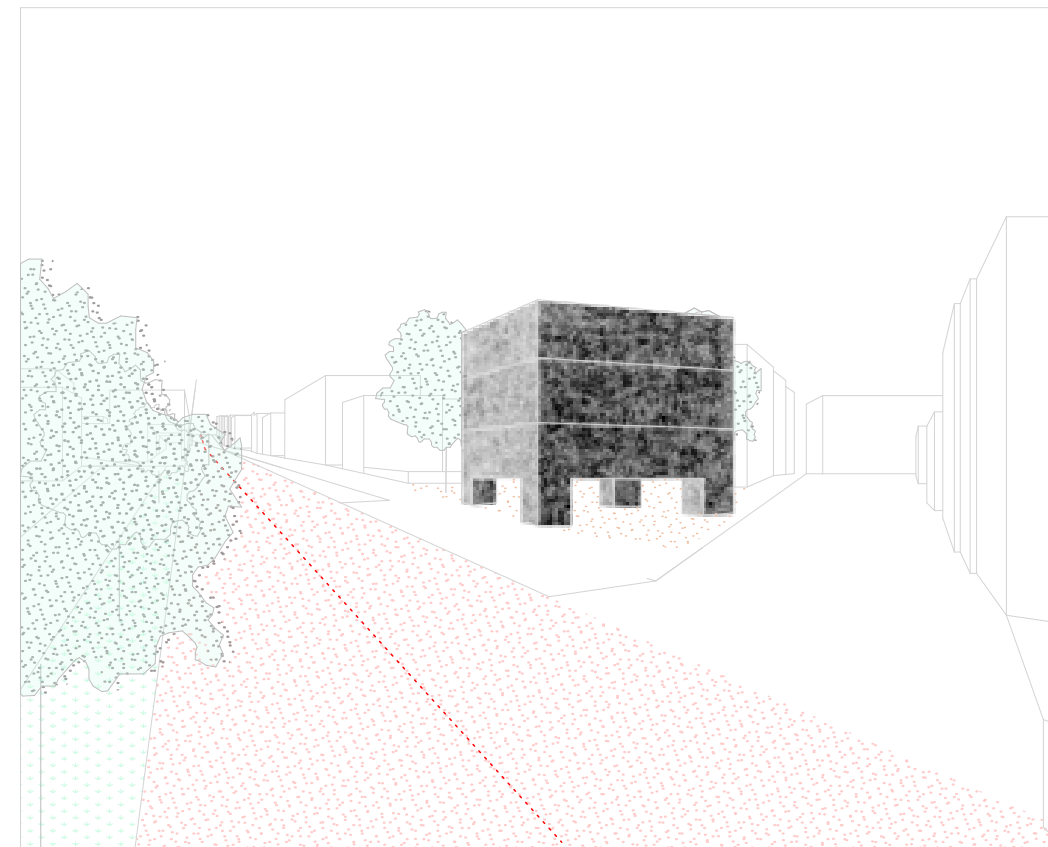
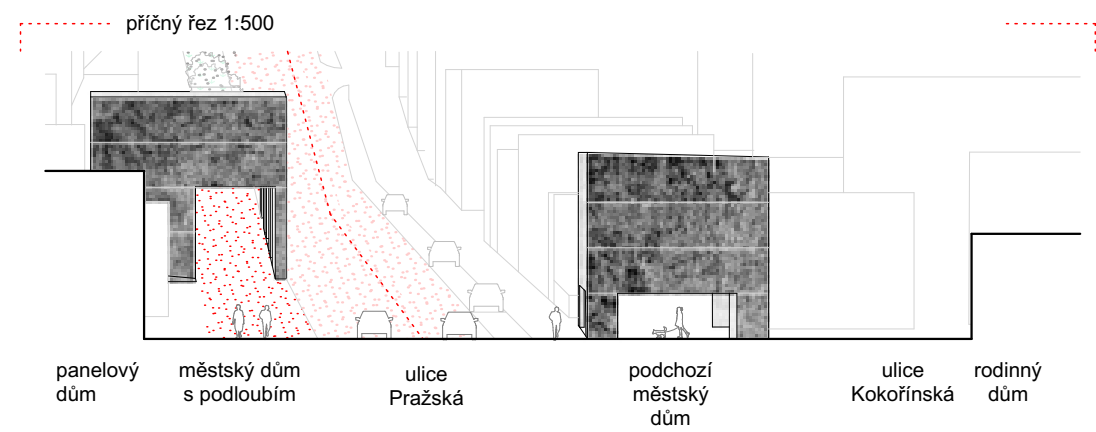
V HISTORII to byla cesta z města,
 stezka s křesťanskou kalvárií
 DNES je ulicí Pražská, rozvíjející se od 2.pol.
 20. století,
 700 m dlouhá, s rodinnými a bytovými domy,
 bez typologické bohatosti, společenských
 příležitostí, ničeho zajímavého.

Na plácku bez funkce navrhují
 8. domu. Dům je: orientačním
 bodem na rozcestí, kostkou na
 nožičkách, dům orientovaný do tří
 stran, s obchody a službami.

8. podchozí dům

462 m.n.m.

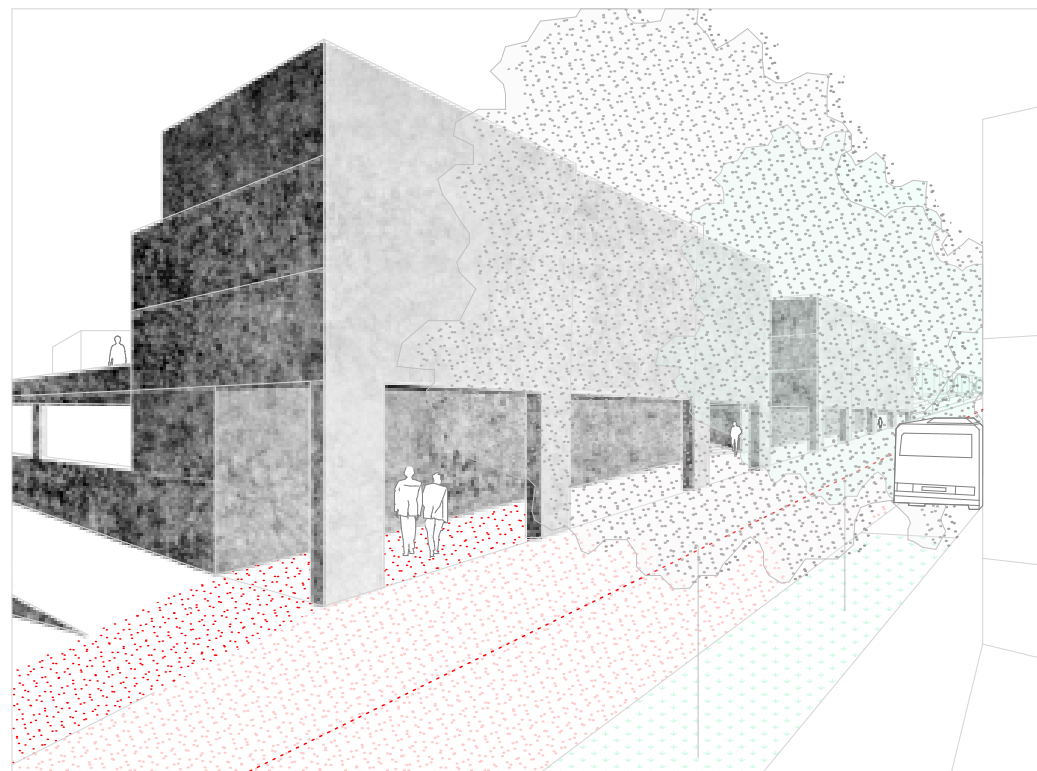
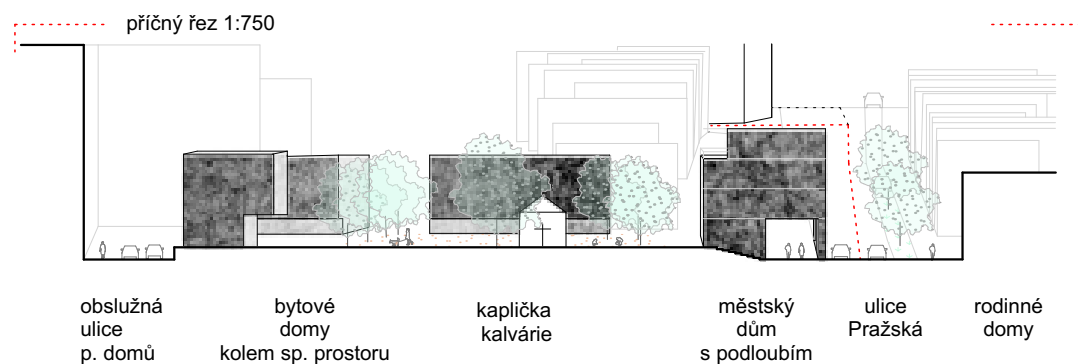
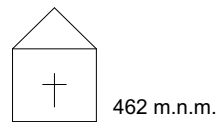

○ DOMY V PARKU NA SÍDLIŠTI
střed ulice Pražské

Uprostřed délky ulice, na sídlišti Pražská leží městský park. Je travnatou plochou se zaparkovanými auty, sedmipodlažními panelovými domy a volnými prostory mezi nimi. Místo je vzdálené 300 m od jedné kaskády rybníků a 450 m od druhé.

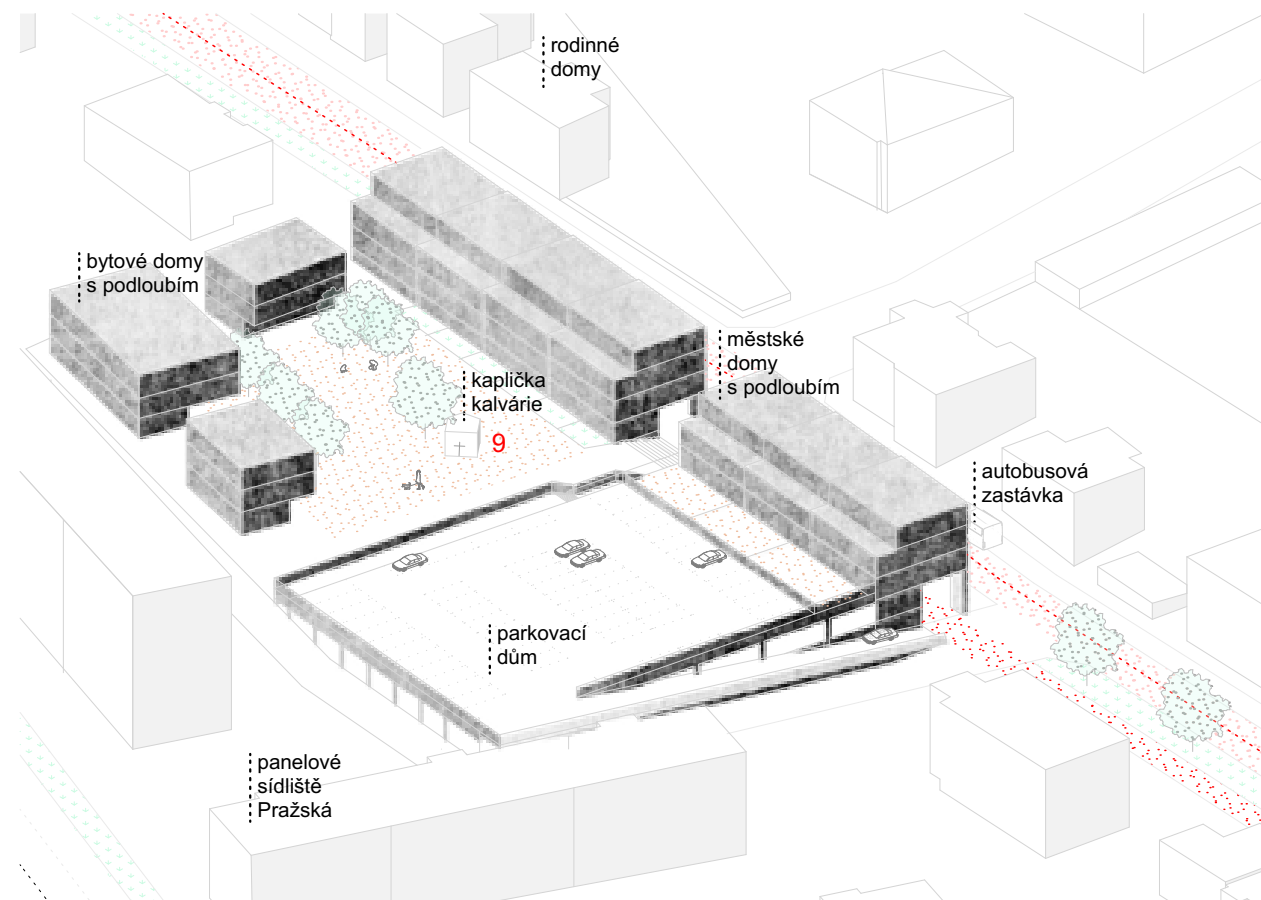
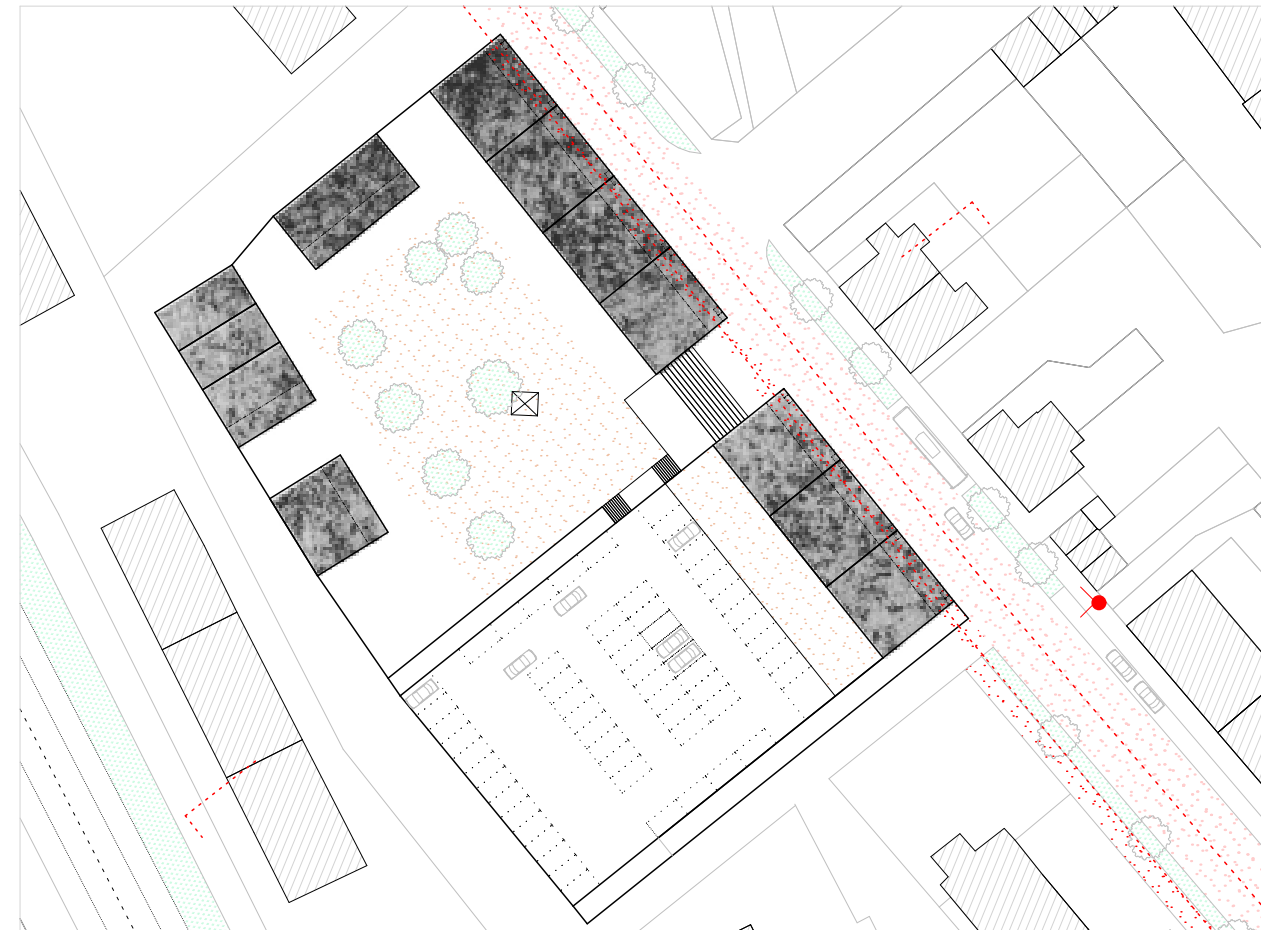
Na ploše navrhují dostavbu panelového sídliště s obchodním parterem a mateřskou školkou. Auta zaparkovaná na ulicích stahují do parkovacího domu. Domy stavím kolem otevřeného vnitrobloku. Středu místa domunije barokní kaplička kalvárie.

9. kaple u dostavby bytového sídliště

9 ●

situace 1:1000

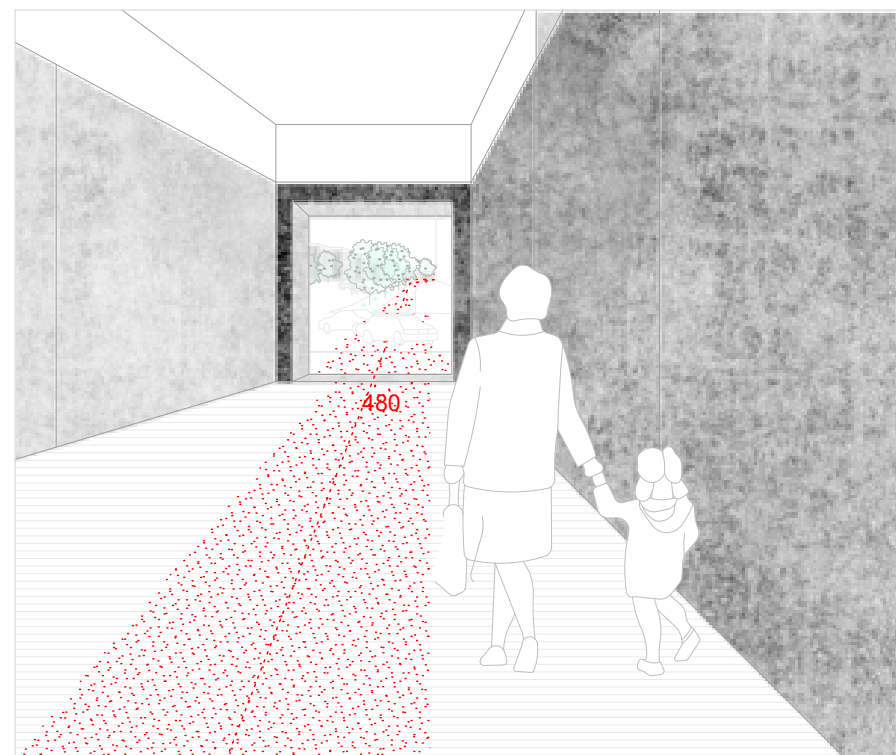
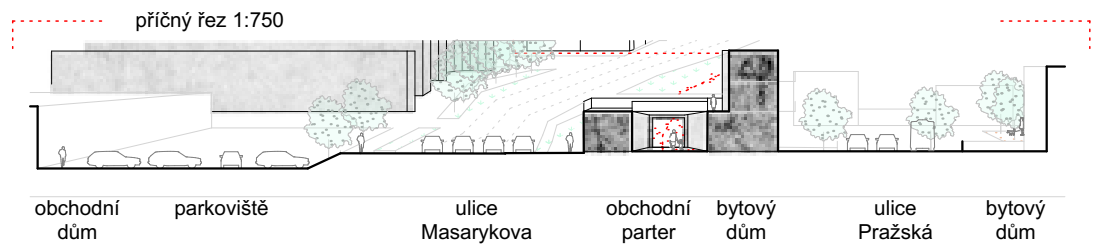

○ DŮM "NA SOUTOKU"
ulice Pražské a ulice Masarykovi

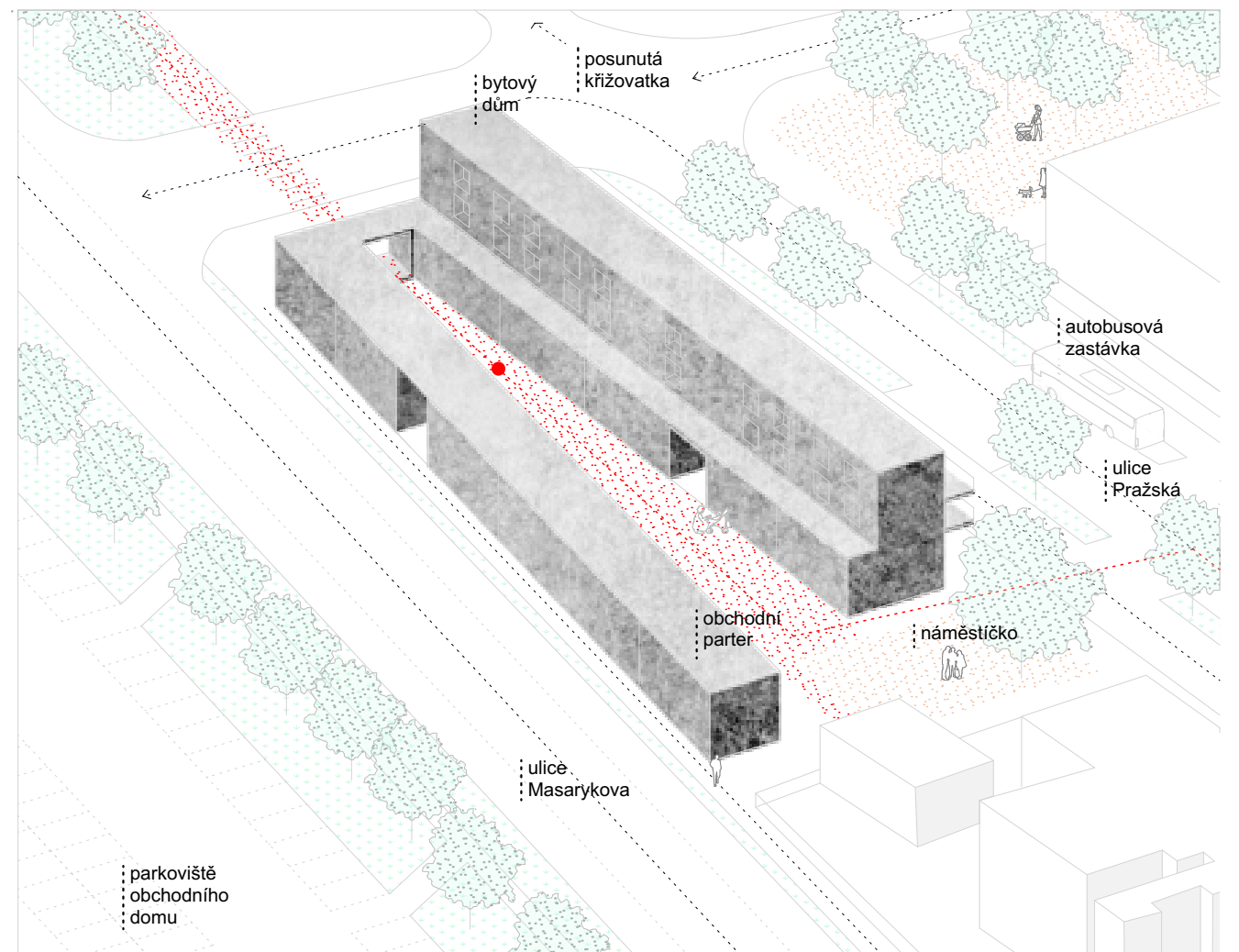
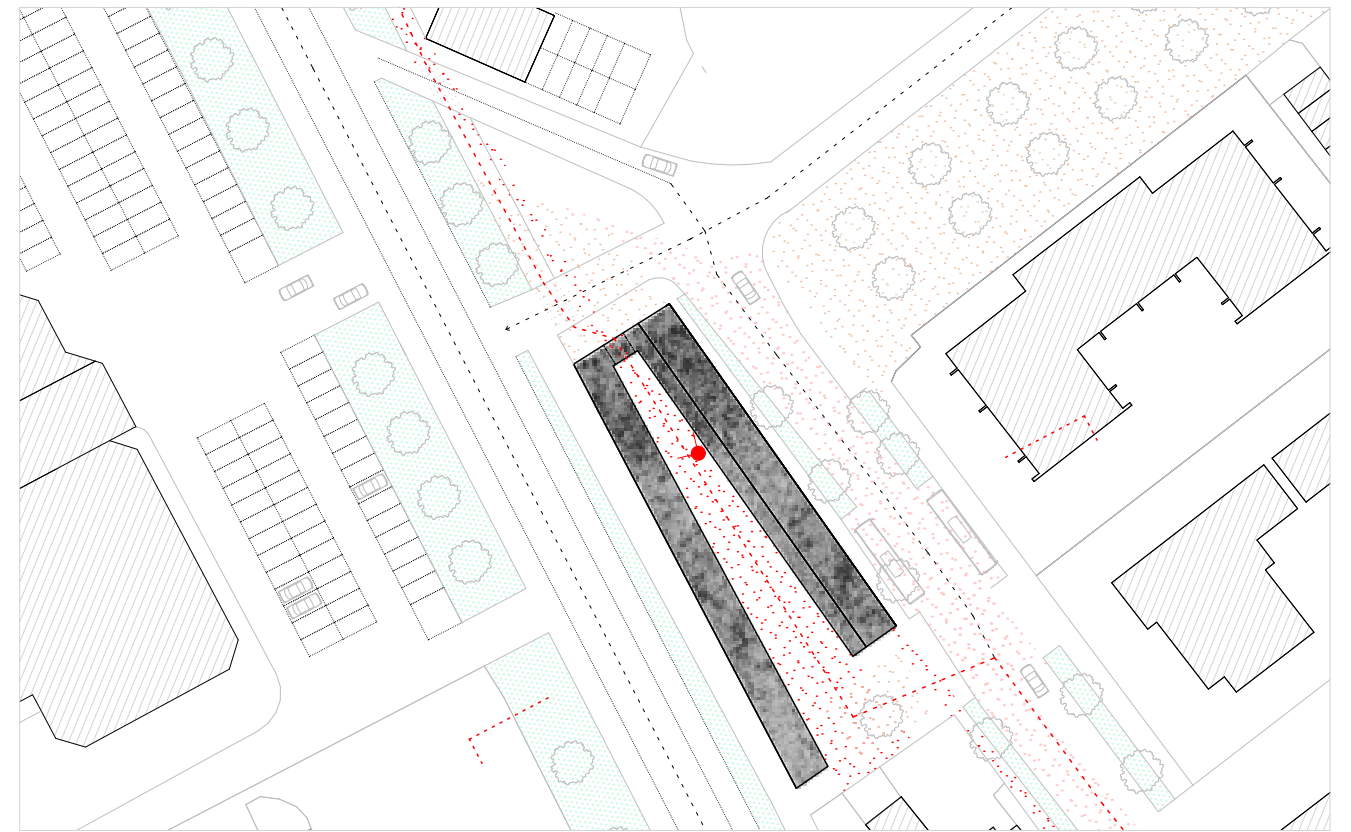
Dvě cesty, jedné dominují auta, druhé více lidí.
Masarykova ulice - čtyřproudá silnice je automobilovou spádnicí, vedenou už od řeky paralelně k Haberské stezce.
Naproti tomu ulice Pražská přirozeně navazuje na cesty z centra, definují jí, jako městskou osu s klidnou automobilovou dopravou.
Ze dvou cest se stává jedna. Ulice Pražská je tou, která splývá a Haberská stezka pokračuje podél rušné silnice.

Místo "soutoku" zpevňují blokovým domem, s obchodním parterem a byty v podlaží.
Jeden dlouhý dům, ohraničující veřejný vnitřní prostor, chránící před silničním ruchem. Ohraničený prostor je bezpečnou "bublinou" před vnější atmosférou dopravního korydoru. Nabízí pocit bezpečného a klidného pohybu, nabízí nákup a služby.

10.
orámované rozhraní mezi ulicemi

10 ●

DOMY NA KRAJI MĚSTA
rozcestí silnice Masarykova a cesty ke hřbitovu

Na konci města stojí trojice domů. Věž s nadchodem, je posledním ohraničením, průjezdným rámem, než řidiči opustí město. Účelová cesta končí, procházková přírodní krajinou začíná. Chodec a cyklista může přejít silnici v jeho úrovni, nebo využít vyhlídkové cesty a sejít zpátky na cestě po schodech (výťahu) schovaných ve věži, poslední dominantě návrhu. Město končí, ale cesta vede dál.

DOMY PRO ŘEMESLA a PRO VÝROBU
silnice Masarykova

Kde jinde domy pro rušné řemeslníky, než při rušné silnici. Obchodní domy, benzínové pumpy a široký silniční pás naznačuje konec města, ale město ještě nekončí. Nejnovější vrstva města a největší měřítko domů, řídká hustota obyvatel, intenzivní hustota dopravní. Pohybuje se zde mnoho chodců a pro ně je zde cesta nepřijemná.

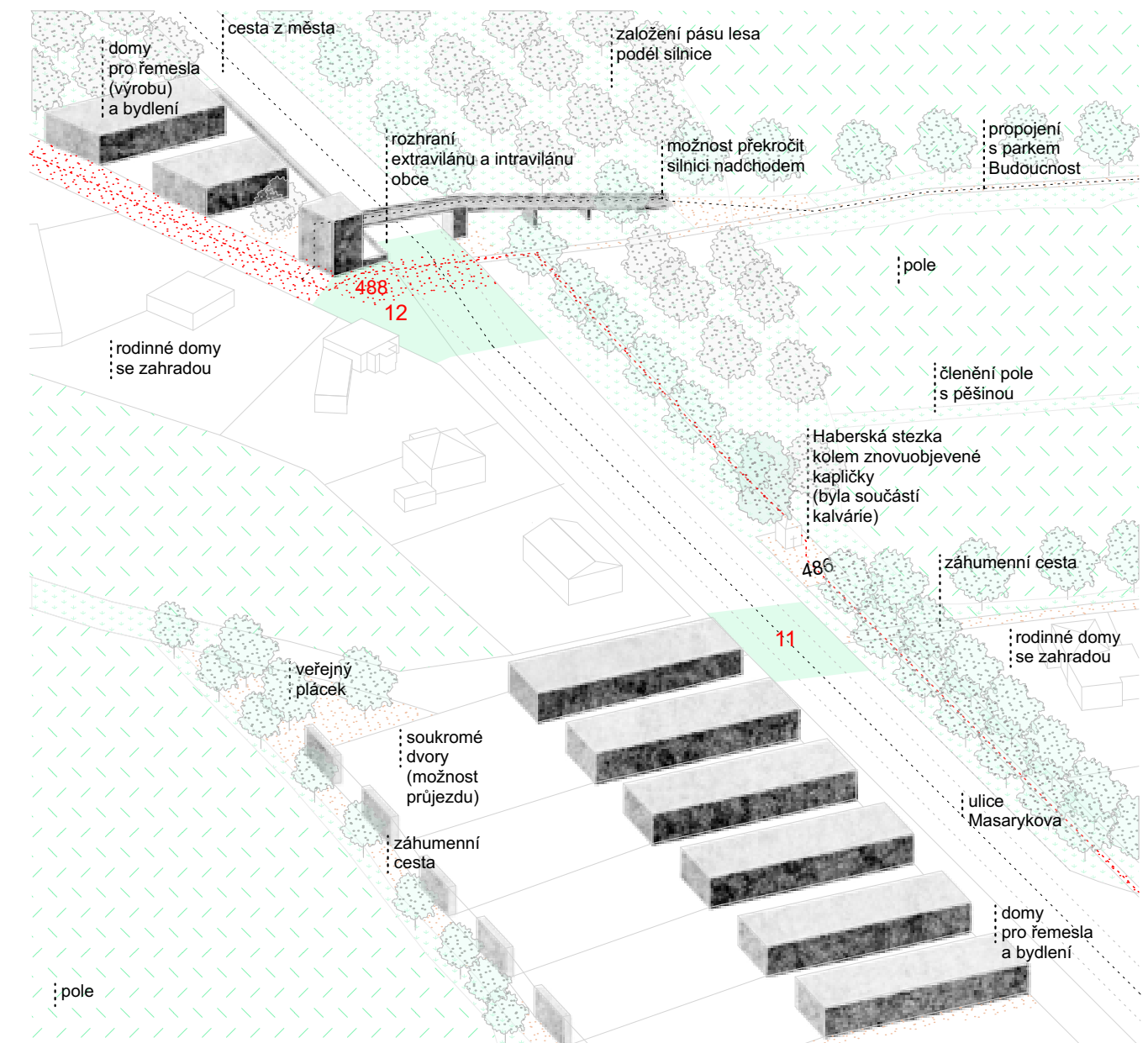
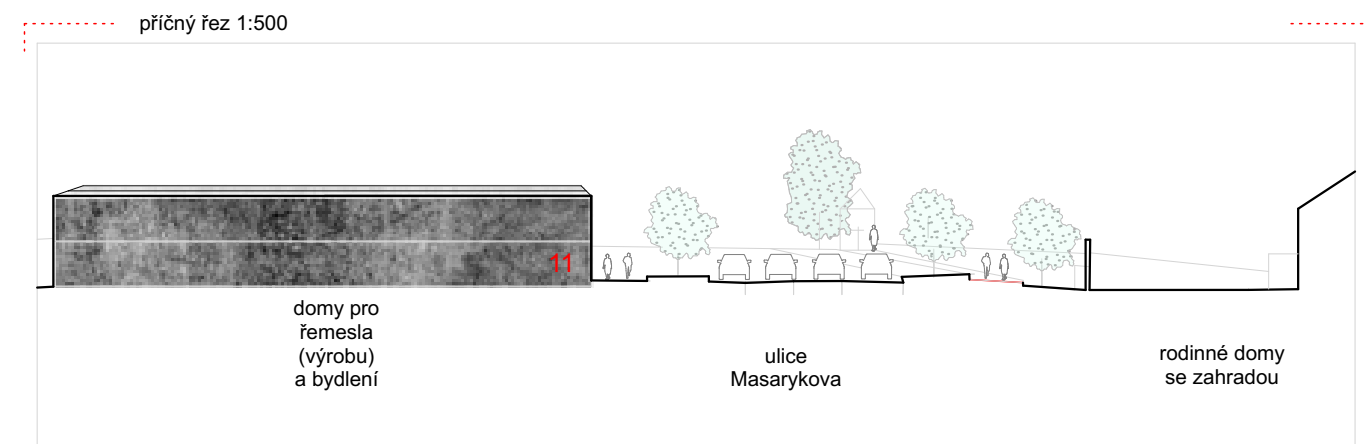
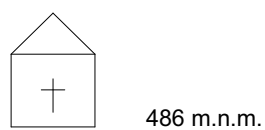
Doplňují linii podél silnice. Rytmická hmota vzniká na území neforemné benzínové pumpy. Jsou to domy s východním čelem orientovaným do silnice, ale tím západním do krajiny polí, stromů, kaskády rybníků, domy leží na okraji rozhraní západního údolí. Jsou to domy, podél kterých vede záhumenní cesta.

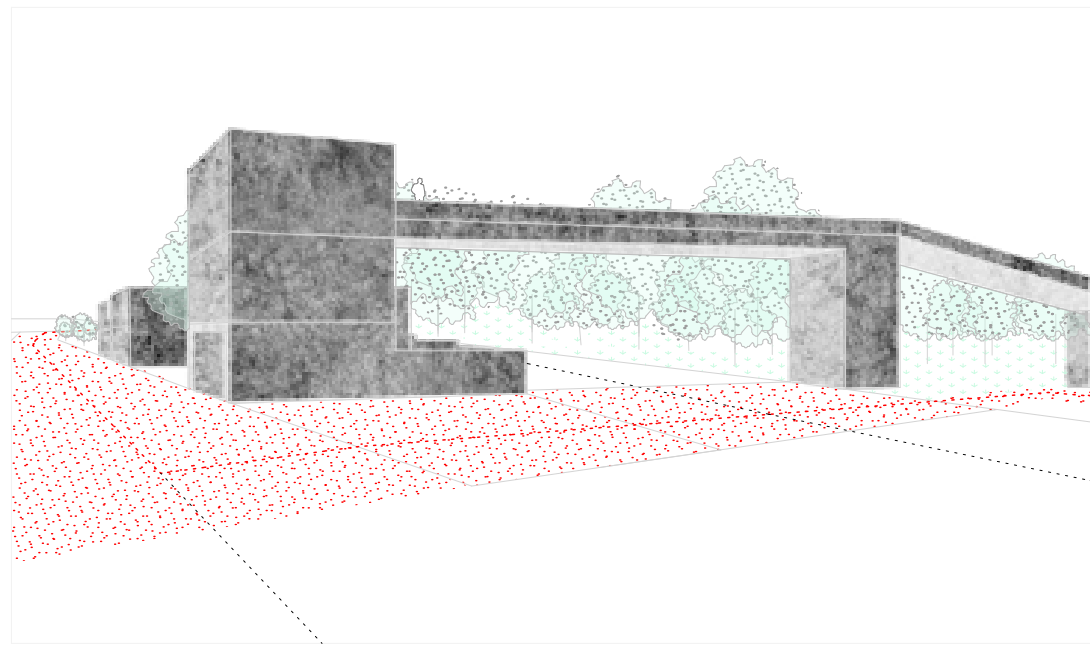
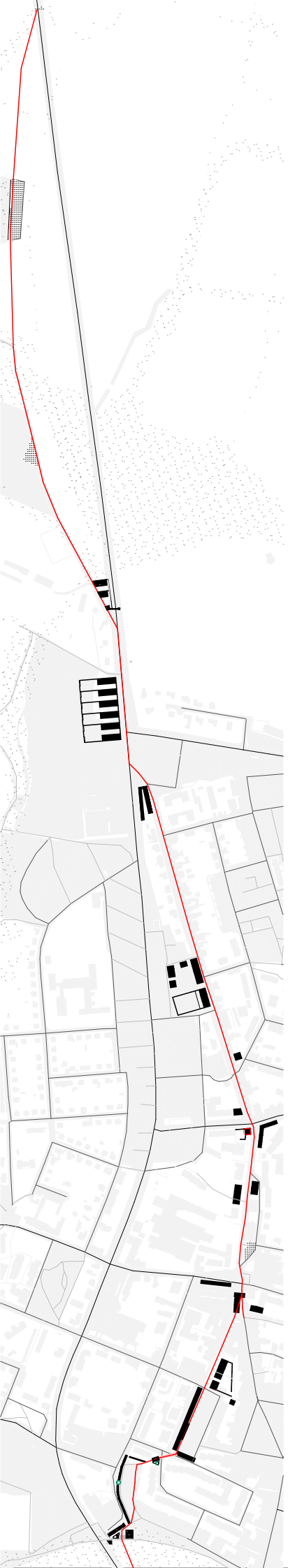
Výroba, řemeslo s bydlením, prodej, výstava, sklad se tu mohou najít.

12.
Na kraji města

11.
U kapličky

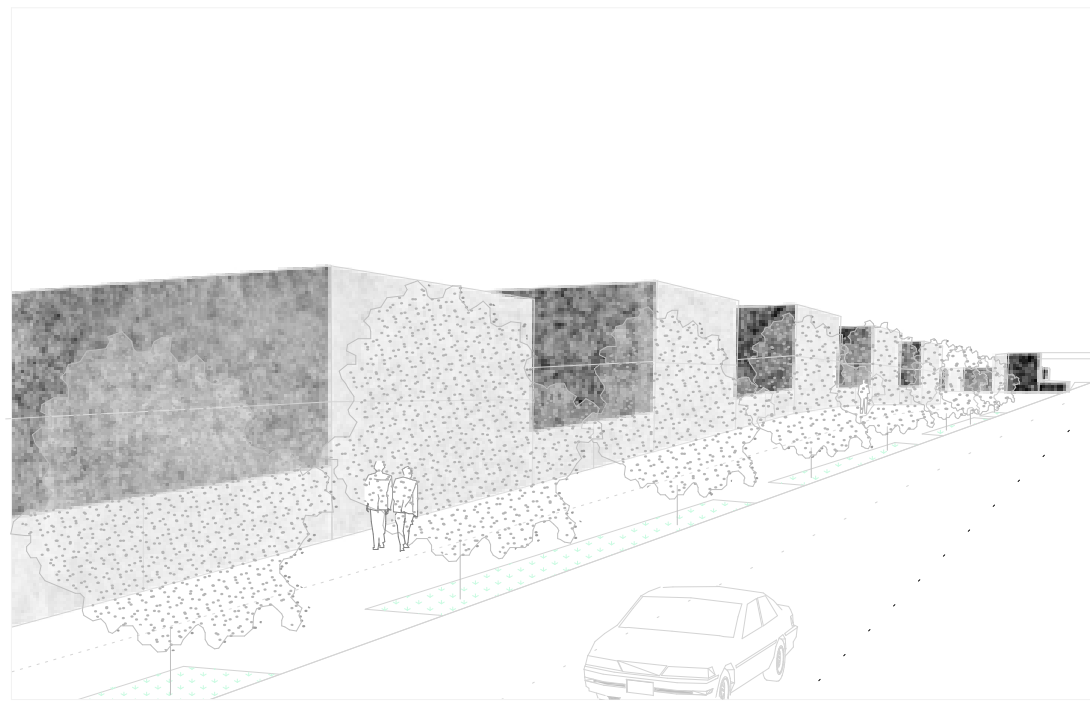
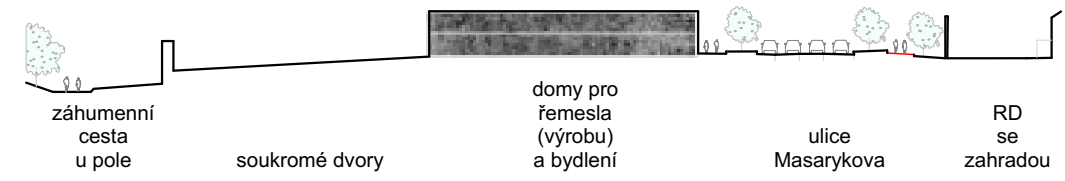

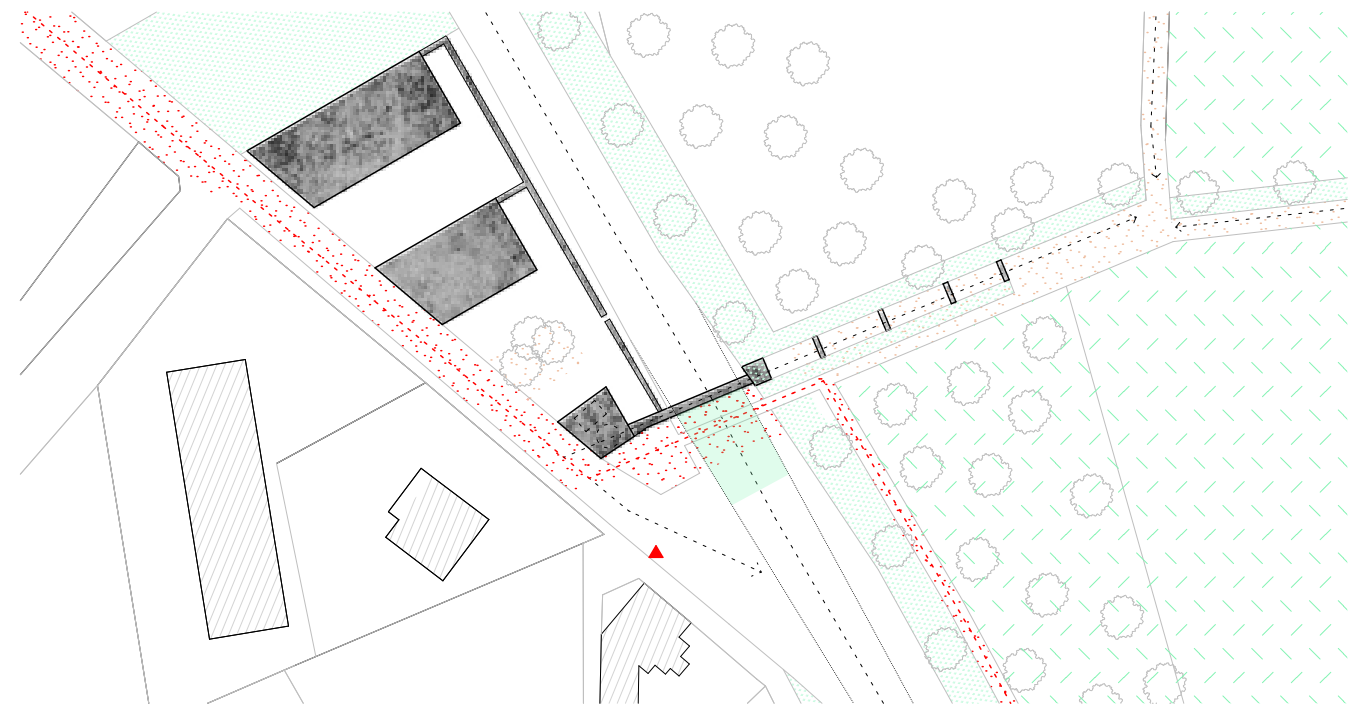
12 ▲

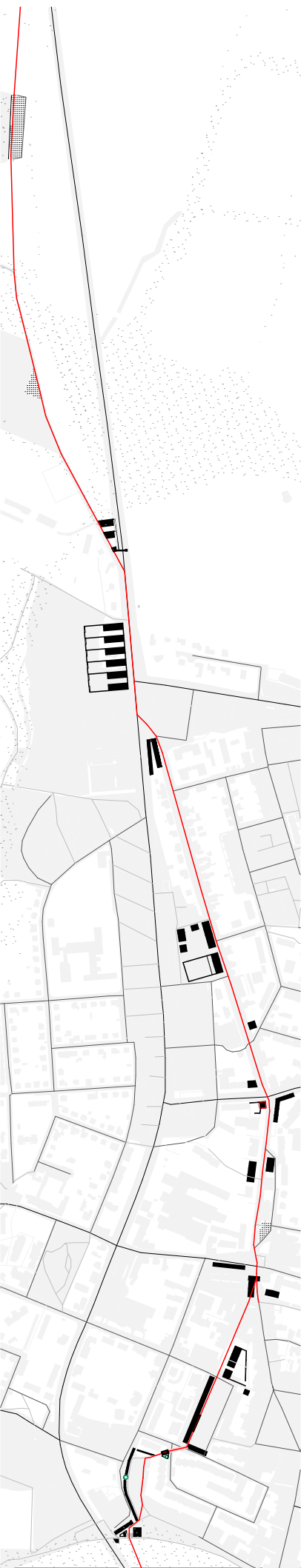
----- příčný řez 1:1000

11

11 ●

14

NOVÁ PĚŠÍ PROPOJENÍ
pěšina v krajině za městem

Město končí, ale cesta vede dál. Nejprve vede k městskému hřbitovu. Vede podél zdi dál, ale zde původní cesta končí v poli nebo zatáčí dolů, do údolí. Protahují cestu dál a propojují ji s remízem, ve kterém se ukrývá židovský hřbitov, pohřbývaní po tyfóvé ráně za 1. sv. války. Místo je skryto v houštině náletů. Novou pěšinou zpřístupňují místo a planinu před ním zpevňují předprostorem s vydlážděnou věží kamenem a s pamětní deskou. Obvod hřbitova zpevňují kamennou zídou.

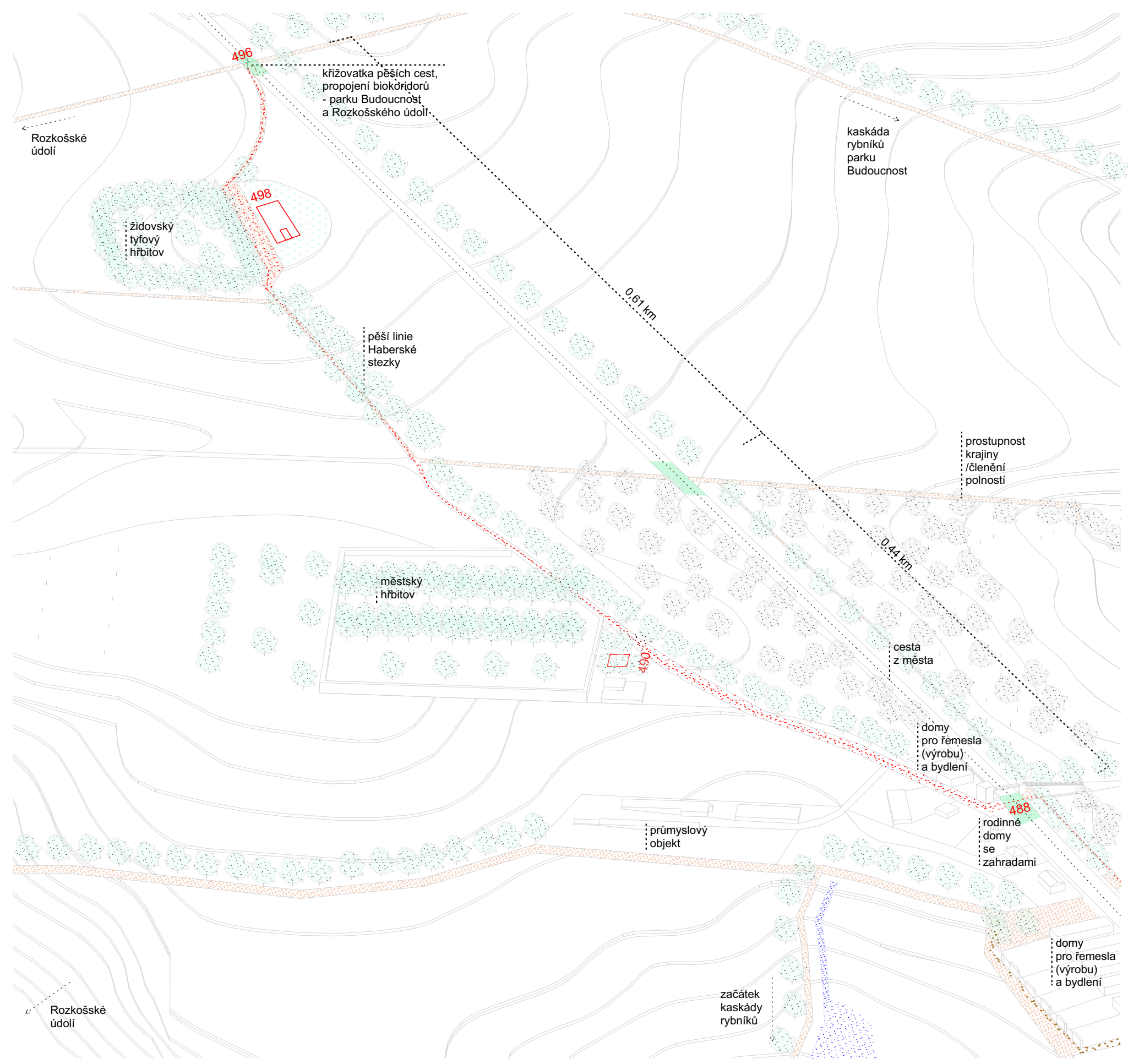
13

Ještě kousek vede cesta dál, diagonálním směrem zpátky k silnici, kde navrhují poslední bod, křížení pěších cest. Stezka z města se tu propojuje s cestami, které protahují z údolí obou stran (Rozkošského a Parku Budoucnost) Uzavírá tím okruh pěších cest, které mohou být zážitkem výletů do přírody.

15.
v biokoridoru
498 m.n.m.

14.
Židovský hřbitov
památník židovské komunity
na havlíckobrodsku
položená věž
498 m.n.m.

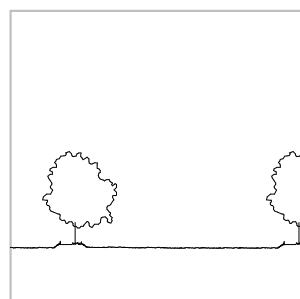
13.
městský hřbitov
mlatová úprava prostranství
před vstupem
490 m.n.m.

PROSTUPNOST ROZHRAŇÍM Německý Brod

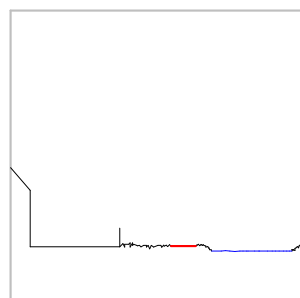
NÁVRH

zástavbu nemůžeme oddělit od jejího přírodního rámce

4 rozčlenění velkého lánu remízy

Pole nad psychiatrickou léčebnou je v územním plánu určen k budoucímu zastavění. Navrhují zachovat pole a využít nejprve rezervy uvnitř čtvrti.

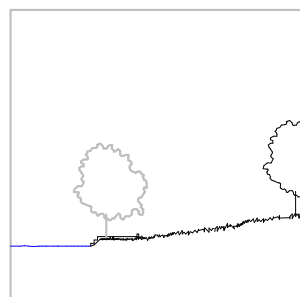
3 zpřístupnění rybníku

Kaskáda rybníků je nejcennějším krajinným charakterem havlíčkobrodská. Jejich kontinuita by měla být čitelná a obyvatelům zpřístupněná. (V současné době je rybník mezi oplocenými rodinnými domy a nevede k němu cesta)

2 rekultivace městského ovocného sadu

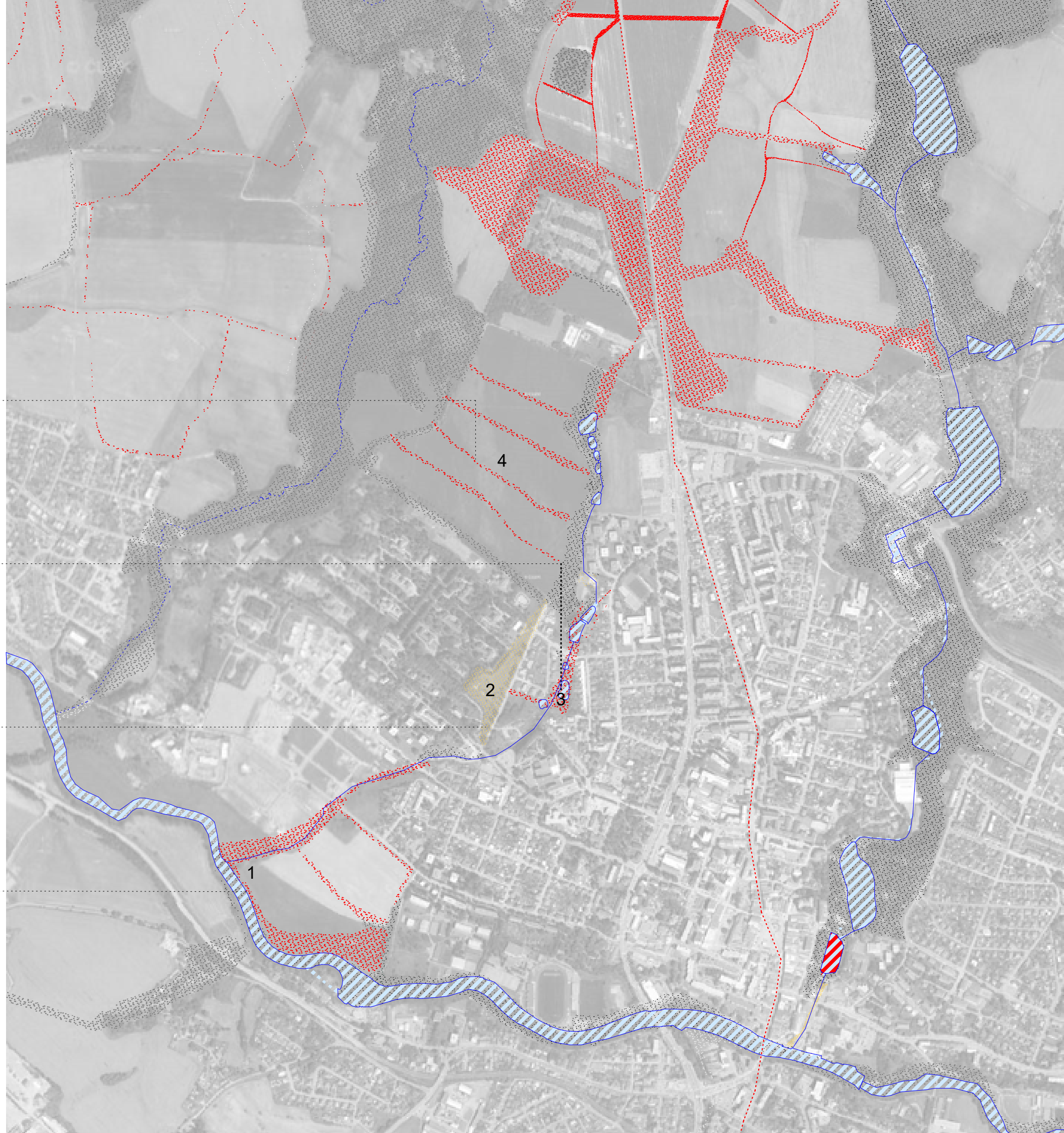
rozhraní mezi psychiatrickou léčebnou a rodinnými domy tvoří starý neopéčovaný sad, novou péčí může vzniknout příjemné místo

1 cesta podél řeky, rozčlenění pole

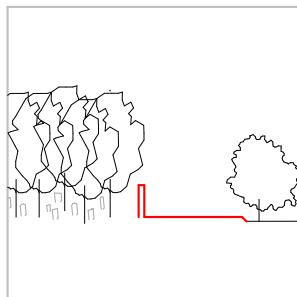
Pro kontakt s vodou, pro rybáře, pro všechny, navrhují pobytové schodiště u vody a dřevěnou lávku, jako cestu podél řeky na vlhké louce

- nová propojení
- plochy potřebující úpravu
- existující biokoridor
- rozhraní sousedních částí města
- vodoteče

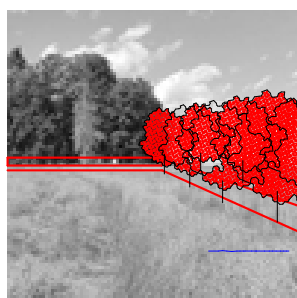
PROSTUPNOST ROZHRAŇÍM
Německý Brod

NÁVRH

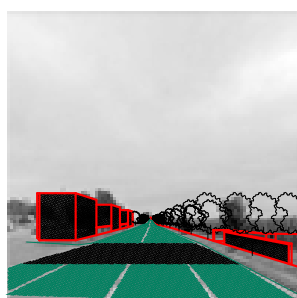
8 cesta podél židovského hřbitova

hřbitov, potřebný po tífově ráně, upomíná na odsun židů do barákové kolonie (místo současné psychiatrické léčebny) za první světové války.

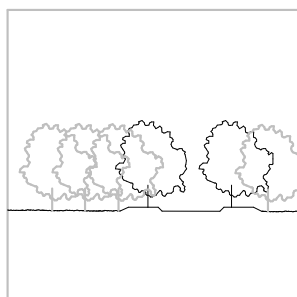
7 cesta k židovskému hřbitovu

hřbitov, potřebný po tífově ráně, upomíná na odsun židů do barákové kolonie (místo současné psychiatrické léčebny) za první světové války.
V současnosti je téměř zapomenutý a nevedu k němu žádná cesta

6 křížení cest,
pěší cesta a dopravní koridor

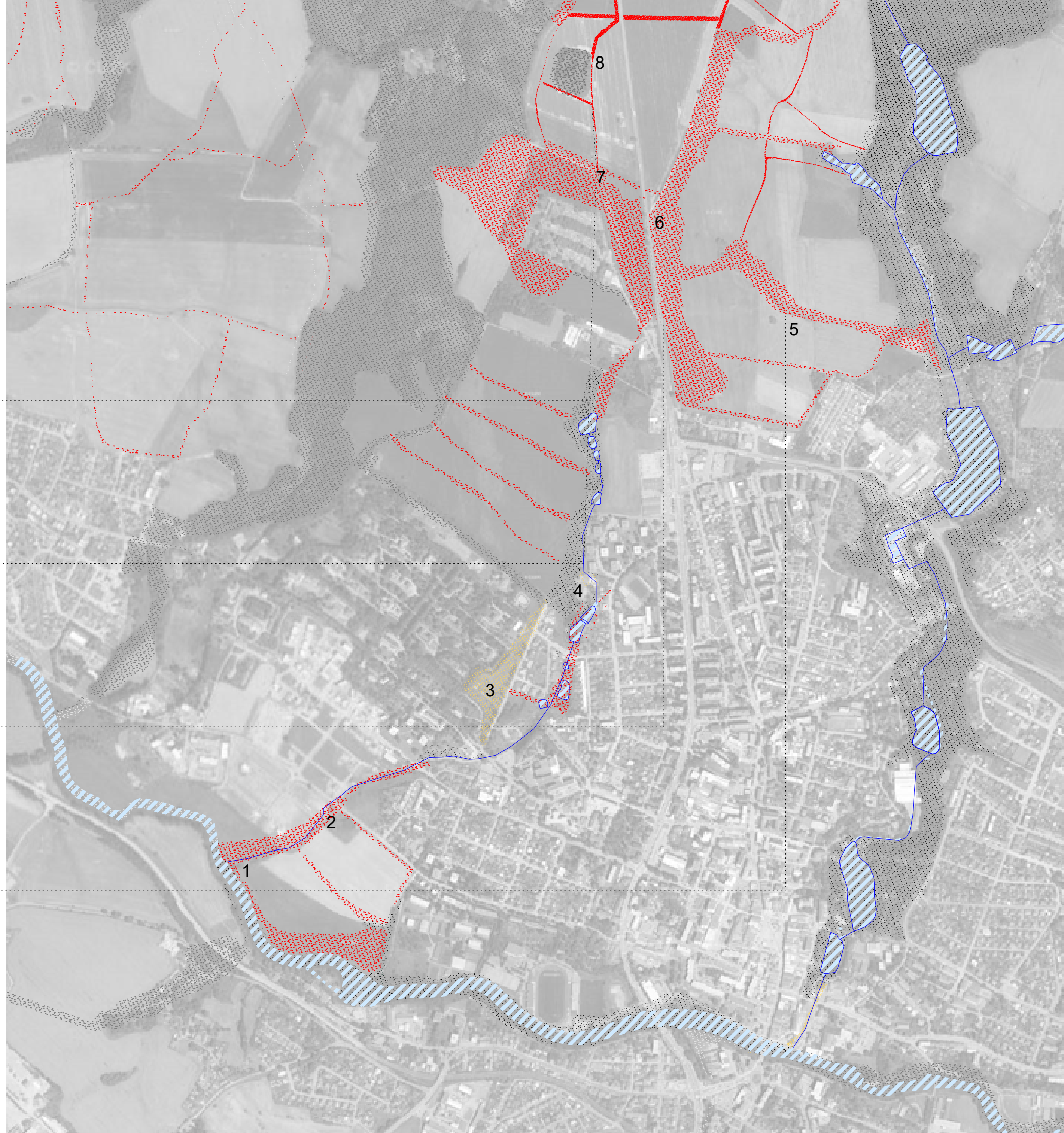
zelený pás na silnici by měl upozornit řidiče na zvýšenou opatrnost pohybu lidí a zvírat na silnici v této zóně protínajícího biokoridoru

5 cesta propojující rozkošské údolí s parkem Budoucnost (Vlkovsko)

na procházky, na kole a nevracet se zpátky stejnou cestou nebo podél dopravního koridoru (cca 6 km okruh)

- nová propojení
- plochy potřebující úpravu
- existující biokoridor
- rozhraní sousedních částí města
- vodoteče

Závěr

Položila jsem si otázku: Kdyby se práce dostala do rukou "broďáka", co by si z ní měl odnést? Byly by to prostě věci. Byla by to základní informace vůbec o existenci Haberské stezky a údolích....Že spolu vzájemně souvisí a společně definují tvar města, jsou základním identifikačním kódem. A byla by to ukázka toho, kolik volného prostoru uvnitř města máme. Je správně ho využít před tím, než se město začne rozrůstat do přírodní krajiny kolem. (3. jsem do práce "propašovala" pár základních znalostí, které se snaží pracovníci Muzea HB vměstnat lidem do hlavy a vyměnit je za mýty)

Z akademického hlediska mě připadalo zajímavé, jakým je stezka zároveň příběhem vývoje městské typologie, (měřítka, slohů, atmosféry,...). Mohla jsem je poznat a vyzkoušet si je. Snažila jsem se nalést takovou formu domu, která bude přirozeně zapadat do prostředí, zároveň bude v něčem univerzální pro celkovou koncepci návrhů a zároveň bude oživující - bude zvýrazňovat důležitá místa.

Poznat místo a nebát se ho změnit.

Ve městě Havlíčkův Brod jsem se narodila a žila prvních 19. let. Touto prací jsem získala celistvější pohled na něj. Někdy bylo obtížné odprostit se od osobních zážitků a přistoupit k místu objektivně.

Brode nad Sázavou a obyvatelé, ať se vám daří a umíte se vyvíjet tím správným směrem.

Vladěna Bockschneiderová

BIBLIOGRAFIE

VALENA, Tomáš. Vztahy: o vazbě k místu v architektuře. Přeložil Petr KAŠKA. Praha: Zlatý řez, [2018]. ISBN 9788088033059.

NORBERG-SCHULZ, Christian. Genius loci: k fenomenologii architektury. Praha: Odeon, 1994. ISBN 8020702415.

LYNCH, Kevin. Obraz města: <->image of the city. Praha: Polygon, 2004. ISBN 8072730940.

GEHL, Jan. Města pro lidi. Brno: Partnerství, c2012. ISBN 9788026020806.

SITTE, Camillo. Stavba měst: podle uměleckých zásad. Praha: ABF, 1995. ISBN 8090160816.

HRŮZA, Jiří. Svět měst. Praha: Academia, 2014. ISBN 9788020018083.

JEHLÍK, Jan. Rukověť urbanismu: architektura poznávání a navrhování prostředí. Praha: Ausdruck Books, [2016]. ISBN 9788026095583.

MELKOVÁ, Pavla. Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2014. ISBN 978-80-87931-09-7.

DADEJÍK, Ondřej. Druhá příroda. V Praze: Vysoká škola uměleckoprůmyslová, 2014. ISBN 9788086863863.

CÍLEK, Václav. Krajiny vnitřní a vnější: texty o paměti krajiny, smysluplném bobrovi, areálu jablkového štrúdlu a také o tom, proč lezeme na rozhlednu. 2., dopl. vyd. Ilustroval Miloš ŠEJN. Praha: Dokořán, 2005. ISBN 8073630427.

BOLINA, Pavel, Tomáš KLIMEK a Václav CÍLEK. Staré cesty v krajině středních Čech. Praha: Academia, 2018. ISBN 978-80-200-2831-0.

Po starých stezkách se šířilo křesťanství i mor. Cesty vždy přinášejí dobré i špatné zprávy, věří Václav Cílek | Plus. Český rozhlas Plus [online]. Copyright © 1997 [cit. 07.01.2021]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/po-starych-stezkach-se-sirilo-krestanstvi-i-mor-cesty-vzdy-prinaseji-dobre-i-8086898>

Putování starými cestami — iVysílání — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 07.01.2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10087918347-putovani-starymi-cestami/>

Haberská stezka :: Ledeč bez cenzury. Ledeč bez cenzury [online]. Copyright © 2014 Ledeč Bez Cenzury [cit. 07.01.2021]. Dostupné z: <https://www.ledecbezcenzury.cz/news/kralovska-stezka/>

KUNC, Vladimír a Miloš TAJOVSKÝ. Zmizelý Havlíčkův Brod. Havlíčkův Brod: FotoKunc, 2014-. ISBN 9788090616455.

Hornosázavská pahorkatina | Geomorfologická československá. Geomorfologická československá | Web o geomorfologii ČR a Slovenska a k ní patřící challenge keši [online]. Dostupné z: http://www.geomorfologicka-ceskoslovenska.bluefile.cz/?page_id=750

Kraj Vysočina [online]. Dostupné z: <https://kr-vysocina.webnode.cz/o-kraji-vysocina/fotogalerie/#krajina-4-jpg>

Kaskáda rybníků v Havlíčkově Brodě | Vysočina. Český rozhlas Vysočina [online]. Copyright © 1997 [cit. 07.01.2021]. Dostupné z: <https://vysocina.rozhlas.cz/kaskada-rybniku-v-havlickove-brode-7155128>

DATA PRO PRÁCI POSKYTLY:

Mapovy podklad Český úřad zeměměřický a katastrální, www.cuzk.cz

Muzeum Havlíčkův Brod

Ing. arch Petr Vozáb, dwg a 3ds data města

Analýzy výškopisu. Document Moved [online]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/av/>

Benešov | Hydrologické údaje. EDPP.CZ | Elektronický digitální povodňový portál [online]. Copyright © 2010 [cit. 07.01.2021]. Dostupné z: https://www.edpp.cz/orb_hydrologicke-udaje/

Mapy.cz. Mapy.cz [online]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=15.4958004&y=49.6187159&z=11>

Ministerstvo dopravy ČR - Železniční infrastruktura. Ministerstvo dopravy ČR - Domovská stránka [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo dopravy ČR [cit. 07.01.2021]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Drazni-doprava/Zeleznicni-infrastruktura>

Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod / příspěvková organizace, Havlíčkově náměstí 19, 580 01 H. Brod, Mgr. Michal Kamp

Chtěla bych poděkovat

Tomáši Hradečnému a Kláře Hradečné za odborné vedení práce, umění směřovat práci správným směrem a důvěřovat mi. Michalu Kampovi za zajímavou přednášku o historii města. Petru Vozábovi za poskytnutí jeho dat. Martině Požárové za upřímnost a umění správně pojmenovat věci. Slavomíru Peterkovi, Elišce Martínkové, Anně Křížové, Julii Kopecké, Petru Vávrovi za cenné rady, vyslechnutí a přátelství. Děkuji také mé rodině, přátelům a Petru Žeravovi za podporu a trpělivost.

V Praze, leden 2021